

PRAŽSKÝ

02*2022

přehled

KULTURNÍCH POŘADŮ

70. ročník

S námi máte přehled!

**Pražské
kontrasty**

Elektronické vydání

www.prazskyprehled.cz

Portál pražské kultury

S námi máte přehled

www.prazskyprehled.cz

Dárek pro vaše blízké

Elektronické předplatné magazínu

PRAŽSKÝ PŘEHLED KULTURNÍCH POŘADŮ

70. ročník / 2022

Čtete o zajímavostech, novinkách a programech ze světa pražské kultury nebo objevujte její aktuální trendy. Kdykoli dostupný, čtení na telefonu, tabletu, počítači, Každé vydání máte vždy s sebou. Elektronický Pražský přehled je digitální kopii klasického magazínu.

DÁRKOVÝ POUKAZ

roční předplatné | 12 vydání | 420 Kč

OBJEDNAT

telefonicky: +420 222 944 816-7 (pevná linka) , +420 602 223 279 (mobil), e-mailem: redakce@kamocesku.cz,
elektronicky: www.kamocesku.cz/predplatne, úhrada: pouze převodem z bankovního účtu

vybíráme z obsahu

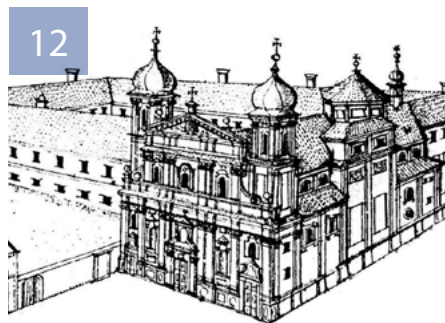
4

6

10

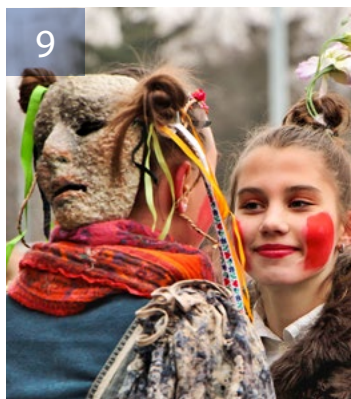
12

7

8

9

3

úvodník

dopisy

4

rozhovor

s Janem Hrušínským

6

s Jaroslavem Jakubcem

7

KAM za kulturou s...

Janem Schmidem

8

redakce zve

Festival Opera

9

aktivně

Masopustní veselí

10

ochotníci, kočovníci, pouličníci

Křížem krázem s VICENOU

11

z mého pohledu

Viditelnost pravdy a nepravdy

12

architektura

Kam s Vojtěchem Kašparem za památkami

15

kultura v evropě

Kodaň, přístav obchodníků, jazzu i lykke

16

vzdělávání

Noc a den v domečku na Proseku

17

knižní tipy

18

pražská kultura před 67 lety

19

ohlédnutí

Jiří Srnec – Křehký muž, který okouznil svět

20

kalendárium

26

divadla

32

film

34

koncerty

36

kluby, kulturní centra

40

galerie, výstavy

48

památky

50

muzea

56

volnočasové aktivity

58

křížovka, výherci

PRAŽSKÝ PŘEHLED

kulturních pořadů

měsíčník, ročník LXX

vydává: Vydavatelství KAM po Česku s. r. o.

Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3 | IČ: 04892232 | tel.: +420222944816-7 |

mobil: +420602223279 | e-mail: redakce@kamocesku.cz |

www.kamocesku.cz | registrováno: MK ČR E 10266 | ISSN 0862-9293

grafický design: KAM po Česku

distribuce: elektronicky, zajišťuje redakce

předplatné: Vydavatelství KAM po Česku s. r. o.

titulní strana : foto © redakce

Za zveřejnění inzerce a PR článků odpovídá zadavatel. Za změnu programu odpovídá pořadatel. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena.

© Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

Vážení a milí čtenáři,

nejprve mi dovoluji poděkovat všem, kteří projevíli zájem o elektronické předplatné našeho měsíčníku. Pro všechny členy redakce je to velká výzva, abychom i nadále připravovali zajímavé čtení a usilovali o co nejširší informovanost. Kultura se stále snaží ze všech sil přežít, leč rušení a odkládání akcí bohužel pokračuje. Pořadatelé vymýšlejí alternativní plány programů, a to samozřejmě zasahuje i do zveřejňování informací o nich. V našem měsíčníku v současnosti najdete programy, které se kulturní instituce odváží inzerovat, a my jen můžeme tiše doufat, že se nakonec budou konat. Taková je doba...

V únorovém vydání opět najdete zajímavé rozhovory, pozvánky a inspiraci k návštěvě kulturních akcí. Zde je několik tipů.

V Městské knihovně v Praze proběhne v druhé polovině měsíce filmový festival s tematikou duševního zdraví pod názvem Na hlavu. Pokud se chcete více zorientovat v této oblasti, je to dobrá příležitost a v dnešní době více než potřeba. Knihovna pořádá i promítání pro seniory či mladší ročníky a provozuje kvalitní filmový klub.

V Centru současného umění DOX budete moci zhlédnout další oblast tvorby sochaře a malíře Jaroslava Róny, a to soubor plastik, tzv. architektů. Navštívíte tajuplný svět umělce, který se dotýká kořenů našeho vědomí a nenechá člověka chladným.

Národní knihovna ČR představuje osobnost spisovatelky Boženy Němcové na výstavě, která se snaží hledat odpovědi na její postavení v dnešní české kultuře a zpřístupnit autorku jako národní symbol i součást evropské kultury. Expozice je přístupna v přízemí knihovny až do 19. března.

Ve Dvořákově síni Rudolfiny se 15. února uskuteční další z cyklu koncertů souboru Collegium 1704. Na programu bude Zelenkova imaginární mše Missa 1724 a Vivaldiho duchovní moteta v podání kanadské sopranistky Kariny Gauvin. Jste srdečně zváni.

Na závěr bych vás ráda pozvala na několik masopustních veselí, které si můžete užít např. v zámeckém areálu Ctěnice či na Letné (pořádá Galerie Scarabeus), anebo se můžete přidat k průvodu masek z Loretánského náměstí na Kampu. Bližší informace o akcích se dozvíte uvnitř vydání.

Přeji příjemné kulturní zážitky a pevné zdraví.

Alice Braborcová, odpovědná redaktorka

dopisy

Dobrý den, děkuji, ale Přehled si mohu jen prohlížet na monitoru. Prosím, můžete mi napsat, jak si jej mohu stáhnout a vytisknout? S díky a pozdravem Markéta Šantrůčková

Dobrý den, paní Šantrůčková, je nám líto, ale stahovat Pražský přehled ve formátu PDF nejde. Byl to náš záměr, ale s ohledem na nekontrolované šíření elektronického vydání PP po internetu bez vědomí redakce, stažení a uložení do počítače prozatím nebude možné. Děkuje za pochopení.

Dobrý den, děkuji za odpověď. Chápu, že nekontrolovatelné šíření je problém. Ale co tisk? Proč nejde Přehled vytisknout? S pozdravem Markéta Šantrůčková

Vážení paní Šantrůčková, technicky by patrně šlo nastavit možnost Pražský přehled si vytisknout, ale tuto variantu jsme jaksi nepředpokládali, protože by se jednalo minimálně o 60 stran potíštěných oboustranně. Ale můžeme nabídku možnosti vytisknout si Pražský přehled technicky prověřit. Děkuji za námět a srdečně zdravím.

Dobrý den, moc děkuji. Já jsem byla zvyklá číst Přehled v hromadné dopravě a zatrhávat si do něj akce, které mne zaujaly. Musím přiznat, že to jsem očekávala i od předplatného. S díky a pozdravem Markéta Šantrůčková

Je nám líto, že jsme nesplnili Vaše očekávání u elektronického předplatného, ale když se nad tím zamyslíte hlouběji, sama si tisknout Pražský přehled by byla tuze nákladná věc. Lépe bude vybrané akce si vkládat do souboru Word a následně vytisknout. Ale chápu, že ne pro každého to může být příjemné řešení.

Dobrý večer, obracím se na Vás s dotazem ohledně využívání zaslané el. verze Přehledu kulturních pořadů na základě odkazu od pí Sládkové. Nově jsem si předplatila el. versi Vašeho časopisu poté, co přestala tištěná (mně více vyhovující) vycházet, v domnění, že si ji sama vždy vytisknu a následně budu s manželem pročitat, plánovat a zatrhávat si kulturní akce, ev. budu sdílet s maminkou, která sama nemá

přístup k žádné vhodné technice, s jejíž pomocí by si mohla PKP přečíst. Zjistila jsem však, že tisk tohoto dokumentu není možný. Je tomu tak skutečně?

S pozdravem Renata Kovandová

Dobrý den, paní Kovandová, předně Vám chci poděkovat za zájem o Pražský přehled kulturních pořadů. Ohledně Vašeho dotazu, ano, máte pravdu, aktuálně není možné Pražský přehled tisknout ani stahovat. Tak nějak jsme si nedovedli představit, že by někdo chtěl tisknout 60 stran doma na tiskárně. Nicméně, obdobných dotazů jsme dostali více, proto již teď řešíme technický problém, jak umožnit předplatitelům tisknout Pražský přehled od stránky do stránky, což by mělo výrazně zlevnit náklady na tisk doma.

Luděk Sládek, šéfredaktor

Rozhovor s **Janem Hrušínským**, hercem a ředitelem Divadla Na Jezerce

Jan Hrušínský

Jan Hrušínský vystudoval hudebně-dramatické odd. Pražské konzervatoře a divadlu se profesionálně věnuje nepřetržitě od roku 1976. V roce 2002 založil Divadelní společnost Jana Hrušínského a v roce 2004 Divadlo Na Jezerce.

Letos v lednu Divadelní společnost Jana Hrušínského již osmnáctým rokem zve diváky na své činohry do Divadla Na Jezerce. Jaké premiéry letos chystáte?

25. března 2022 bude mít premiéru hra Maťeje Balcara Občan první jakosti, která je zajímavá nejen svým tématem, ale také formou zpracování. Zásadní otázkou Občana je, zda by měl mít volební

právo opravdu každý. Mohla by z toho být velká komedie, která může dát mnoho podnětů k zamyšlení a k smíchu. V hlavní roli se představí Daniel Šváb jako úspěšný moderátor televizní show – Daniel je Na Jezerce jako doma, můžete ho vidět v Pánském klubu, v Saturninovi a nově v našich Mašinech a především jako jednoho z nejúspěšnějších českých spisovatelů v autorské hře Petra Vacka Ze ži-

vota Čapka. Jako druhou novinku chystáme převést na jeviště hit Netflixu – After life, premiéru bude mít 23. května 2022. První sérii, která má šest dílů, jsme rozhodli uvést Na Jezerce v režii Jana Hřebejka a už teď se těším na výsledek, protože Ricky Gervais mě svou ironií a inteligencí velmi zaujal.

Letošní divadelní sezona je opět poznamenána „opatřeními“. Diváci musí mít nasazený respirátor či nanoroušku a před vstupem prokázat potvrzením splnění jedné ze čtyř podmínek. Myslíte, že diváci utrmácení omezeními začnou letos chodit do divadla již bez obav?

Povím vám zajímavou příhodu a budu doufat, že se tím nerouhám a nepřivolám horší časy. Jedna nejménovaná televize mi 24. ledna volala, zda by mohla přijet natočit reportáž o tom, že divadla nehrají a ruší svá představení. Řekl jsem jim už do telefonu, že my nerušíme, že se naopak radujeme z plného hlediště a zájmu diváků. Divili se, že jsem jediný ředitel, který si nestěžuje, ale přijeli, natočili, odvyšlali. Z celého mého povídání o tom, jak jsem vděčný lidem, že se nebojí chodit za kulturou, a jak mě těší šťastní a zdraví herci i diváci, získali stříhem jedinou větu o tom, že jeden z našich herců byl v karanténě, a tak jsme místo rušení představení udělali záskok, abychom mohli představení odehrát. Reportáž vyzněla tak, že Jezerka se řadí mezi ta divadla, která si stěžují. Je tomu právě naopak – jsem vděčný za všechny, kteří chodí do divadla a chodí do něj i nyní rádi – a tím myslím jak své zaměstnance, tak herce a naše diváky.

Jak si letos stojí Divadlo Na Jezerce v předprodeji?

Doby, kdy jsme měli 97% vyprodanost, jsou samozřejmě předcovidové, neřídím se našťastí tabulkami, které mě jen znervózňovaly, protože jsem pochopil, že jsme se ocitli proti své vůli v úplně jiném kulturním ovzduší – a jsem rád, že se nám zatím dýchá dobře. Máme v prodeji leden, únor i březen, máme hotový duben a pracujeme na květnu. Snažíme se vidět jaro pozitivně – v tom nejlepším a bezcovidovém slova smyslu.

Navzdory nepřízní posledních dvou let má divadlo své herce i diváky atraktivní repertoár. Jak moc to bolelo udržet se nad vodou?

Nebojovali jsme o udržení se nad vodou, ale o to, abychom mohli dál s radostí plavat. To nám bylo vládou na dlouhou dobu zakázáno. Všechny plavecké styly v tom velkém rybníku kultury jsem

Jan Hrušínský

Kniha Rudolf Hrušínský – 100 rozmarných lét

Jan Hrušínský

„Společně s lidmi, kteří svou práci dělají poctivě a s láskou, je to samozřejmě jednodušší – a já takové kolem sebe v roce 2022 našťestí mám. Takže jsme zvládli nepříznivý vítr a teď už se jen těšíme, jak si pořádně zaplaveme!“

z rozhodnutí vlády uzavřeno, platil, jako kdybychom hráli, a oni se za to z vlastního rozhodnutí soustředili na údržbu celého areálu Na Jezerce, vymalovali hlediště, foyer, přilehlé chodby i kanceláře, opravovali všechny dekorace, rekvizity a všechno, co opravu potřebovalo. Jsou skvělí a jsem hrdý na to, že s námi divadlo tvoří takoví lidé. Rád bych jim i touhle cestou poděkoval.

Představení Práskni do bot

Letos uplyne 102 let, kdy se narodil Váš otec, jehož mistrně připomíná výpravná kniha Rudolf Hrušínský – 100 rozmarných lét, která mapuje na 416 stranách celý jeho život osobní i profesní. Jak reagovala na knihu veřejnost a dá se ještě koupit?

Když to byla rovná 100 a procházeli jsme fotografie táty od narození po poslední dny, přišlo mi neuvěřitelné, co jeden život může pojmout – po stránce osobní i profesní. Jsem vděčný všem čtenářům, které naše kniha zaujala, protože jsme jí věnovali intenzivní čas i pozornost, bylo to náročné, ale radostné období, které nám alespoň trochu dalo zapomenout na to, že hlediště bude večer prázdné, bez diváků. Rok 2020 byl díky tátovi snesitelnější – a byl bych rád, kdyby naše kniha dělala radost co nejvíce čtenářům. Často nám čtenáři posílají fotografie, jak listují, prohlížejí, na Vánoce rozbalují „Rudolfa“, je to skvělý pocit – k sehnání je na našich webových stránkách a v knihkupectvích, také na pokladně Divadla Na Jezerce.

Martina Jurová

si za těch dvacet let provozování Divadla Na Jezerce vyzkoušel a našel jsem ty, v nichž se cítím jako ryba ve vodě. Společně s lidmi, kteří svou práci dělají poctivě a s láskou, je to samozřejmě jednodušší – a já takové kolem sebe v roce 2022 našťestí mám. Takže jsme zvládli nepříznivý vítr a teď už se jen těšíme, jak si pořádně zaplaveme! Připravujeme spousty novinek a akcí pro diváky, kteří to s námi ani v době covidové pauzy nevzdali. Hned po znovuotevření jsme uvedli Mašiny a Ze života Čapka – zásadně obohatili náš repertoár a těší se přízni diváků i kritiků, což je samozřejmě příjemná satisfakce.

Velkým problémem většiny divadel bylo udržení si či návrat technického personálu, jako jsou zvukaři, osvětlovači, garderobiérky a mnozí další nepostradatelní. Jak to zvládlo Divadlo Na Jezerce?

Naši technici jsou Jezerce věrní už dvacet let. Proto jsem jim po celou dobu, kdy bylo divadlo

O Obrazech v aukci s Jaroslavem Jakubcem

Historie aukční společnosti *Obrazy v aukci* se začíná psát v roce 1992. V té době vznikla první galerie na Loretánském náměstí na Hradčanech. Přesně o dvacet let později uspořádala společnost první online aukci – 26. 12. 2012. Za projektem po celou dobu jeho existence stojí Ing. Jaroslav Jakubec, kterého jsme se zeptali na jeho podnikání v umění.

První online aukci jste realizovali 26. 11. 2012. Co se Vám z této doby začátků vybaví dnes?

První aukce obsahovala 90 položek. Pořádat aukce online byl v té době velký risk. Měl jsem obavy, zda se v prvních aukcích vůbec něco prodá a za jaké ceny. Nyní vydražíme téměř 1 000 položek každý měsíc.

Zájem o koupi umění na internetu meziročně vzrostl, stejně jako roste zájem o online aukce. Souhlasíte?

Souhlasím. V posledních letech získáváme přibližně 1 000–1 500 nových dražitelů za rok, kteří mají zájem o koupi obrazů. V nejbližších měsících dosáhneme 10 000 dražitelů. To je velká zodpovědnost, a proto se neustále snažíme naše služby zlepšovat, pořádáme speciální aukce – aktuálně aukce mincí. S tím roste i naše společnost.

Jaká jsou největší úskalí online aukcí pro jejich pořadatele?

Spíše bych zmínil, co je potřeba mít proto, aby online aukce mohly fungovat. Především je to dostatek předmětů do aukcí. Bez nich by žádné aukce nebyly. Pokud máme dostatek „zboží“, nastupuje profesionální tým lidí, kteří připraví katalog – administrativu, fotograf, znalci. S tím je spojen i online marketing. Ukončenou aukcí to nekončí, je potřeba zajistit expedici a finančně vypořádat původní majitele předmětů.

Důvěra dražitele v pořadatele online aukcí je nutná, leč křehká. Jaká je Vaše filosofie v tomto ohledu?

Především si zakládáme na lidském a individuálním přístupu. To platí nejen u dražitelů, ale i u majitelů obrazů. S přibývajícím počty jsou i nároky větší. Nabízíme proto například dopravu předmětů po Praze zdarma, zřídili jsme bezplatnou infolinku 800 10 10 10 a nyní po 10 letech nové webové stránky.

Galerie současného umění Jakubec Gallery

Ing. Jaroslav Jakubec

„Začínali jsme ve dvou lidech na 50 m². Nyní je nás 13 a pracujeme na více než 250 m². V roce 2020 jsme otevřeli pobočku v Brně a vloni v létě galerii současného umění Jakubec Gallery v pasáži U Nováků.“

V internetových aukcích lze nabízet i nakupovat umělecká díla, sběratelské předměty nebo starožitnosti již řadu let. Nejstarším aukčním portálem u nás byla dnes neexistující Aukce.cz

Vydejte se za uměním...

Ty uživatelům přináší mimo jiné kvalitnější obrazovou dokumentaci, ale také funkční dražitelský profil, kde uživatel nalezne veškeré potřebné údaje a dokumenty ke svým aukcím.

Od ledna 2022 jste spustili nový aukční webový portál. Jaké jsou první ohlasy?

Naše původní webové stránky byly v provozu od samého začátku, tedy od roku 2012. Kromě drobných úprav se nic neměnilo, a přesto fungovaly a naši dražitelé si na ně zvykli. Měl jsem obavy, zda na nový vzhled nebudou nějaké negativní ohlasy, protože lidé bývají ke změnám často zdrženliví. Naštěstí se tak nestalo. Máme pozitivní reakce, a dokonce nám přišlo pár návrhů na vylepšení, kterými se nyní zabýváme.

Jak přijali Pražané výstavní galerii současného umění Jakubec Gallery ve Vodičkově ulici?

Mohu říci, že velmi dobře. Jakubec Gallery jsme otevřeli jako výstavní prostor především pro současné umělce, kterým poskytuje příležitost prezentovat se na prestižním místě v centru Prahy. Každý měsíc zde vystavujeme jiného autora nebo autorku a s každým pořádáme tzv. setkání s autorem, které se ihned stalo velmi oblíbeným. Prvotní nejistota, zda vůbec někdo na setkání přijde, nyní stírá obava, zda prostor galerie bude vůbec stačit.

Děkuji Vám za zajímavé povídání a přeji mnoho zdaru v roce letošním.

Luděk Sládek

Jan Schmid

Vážení a milí příznivci divadla,

berte tuto mou poznámku jako pozvánku do jakéhokoli divadla. Jelikož právě divadlo vytváří (dnes o to víc) v dusné a nesouřadné době společenství lidí, které mnohé spojuje, umí nabíjet

Sen noci svatojánské, jak se nám zdá

k určité propojenosti a síle, s nimiž pak lze snadněji překonávat i nejrůznější těžkosti současnosti. Ve Studiu Ypsilon i při vážných úmyslech je navíc vždy dostatek humoru, protože ten vede k nadhledu nad vším, co nás zrovna tíží nebo jinak trápí. Vytvářet takovou vzájemnou pospolitost je pro nás nejdůležitější. Tomu odpovídají i témata, způsoby jejich zpracování, zkrátka to, jak dílo vytváříme. Máme k tomu soubor vybavený všestranností, s velkou dávkou hudebnosti a herectvím, které charakterizuje především opravdovost, výraz a smysl pro improvizaci. Vedle nejstarších a známých členů souboru je v Ypsilononce početně zastoupena i ta nejmladší divadelní generace s aktivitou předbíhat a snadněji překonávat svou dobu, což je další náboj k tomu alespoň nějak zvrátit tíhu světa a umět si zprostředkovat třeba jen na chvíli osvobozující pocit lehkosti, radosti a štěstí, což je pro dobrý život velmi podstatné. Konečně prokazují to i naše současné zkušenosti a výsledky. Zkrátka mám rád divadlo, které usiluje o to být všemi prostředky a za všech okolností překvapivou událostí.

Janem Schmidem

S myšlenkou „setrvat vždy tam, kde se věci mění“ založil v roce 1963 Studio Ypsilon, jemuž svým originálním způsobem tvorby vtiskl jeho nezaměnitelnou podobu, styl a poetiku. Ypsilonka je divadlo vícegenerační, prošla jím řada významných režisérů, scénografů a herců, stále má punc novosti a živosti.

V Ypsilonu máme vedle novinek na repertoáru stále několik starších titulů a improvizací. Vůbec nejdéle se hraje Vianova *Hlava Medúzy* v režii Milana Lasici, dále moje *Rusalka nejen podle Dvořáka* nebo inscenace *Škaredá středa* či Goldflamova *Babička se vrací*. Z novějších představení připomenu inscenaci o vzniku opery *Kouzelná flétna Sežeňte Mozarta!* a hudebně taneční triptych *Swing se vrací*, *Kostky jsou vrženy* a *Varieté Freda A.*, kde už dominantně září právě naše mladá divadelní generace. V živé současnosti je kmenovou inscenací *Spálená 16*. Je o místě a budově, kde sídlíme a už léta hrajeme. Většinou se ví, že jde o Olympic, první funk-

Spálená 16

u nás. A takto se na způsob objevené procházky zabýváme historií celé ulice Spálené. Mladý slovenský režisér Peter Oravec v Ypsilonu už v době covidu a za složitých podmínek nastudoval inscenaci *Národní tragédie aneb Překrásný nadhasič pražský* podle hry Ivy Peřinové o požáru Národního divadla. Tomu ještě předcházela v samotném začátku pandemie vznik onlinového seriálu pro děti *Škola Ypsilon* v režii Jana Večeři, na který bylo okamžitě mnoho nadšených diváckých reakcí, dokonce i od Čechů žijících v zahraničí.

Nejnovějším počinem je u nás divadelní adaptace Shakespearovy komedie, kterou uvádíme pod názvem *Sen noci svatojánské, jak se nám zdá* (poněkud i jako *Svátek osla*), v režii Martina Tichého. Diváky okamžitě oblíbený kus. Rozezkoušená je inscenace nazvaná *Let do nebe aneb Fata morgana*, již v Ypsilononce právě připravuje Arnošt Goldflam, který k ní napsal následovně: „V této bláznivé době při mně stůj, zpívá se v jedné písni. A když je to tak, pak taky občas děláme bláznivé věci. A tak jsem se rozhodl připravit scénář z mých oblíbených autorů K. Poláčka, I. Wernische, D. Charmse a též z jedné mé aktovky. Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také tam bude malá opera, několik písni i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv, herecké exhibice. Doufám, že to bude herce a herečky bavit a potažmo hlavně diváky.“

Nabídka Studia Ypsilon je pestrá, nasnadě je mnoho dalších nápadů a dramaturgických objevů. Poučením z pandemie se nám také otevírají nové divadelní možnosti, dokonce s perspektivou, jak ještě jinak divadlo vytvářet. Proto opakuji už z dřívějšíka: Každá krize v sobě nese i katarzi!

Jan Schmid

Z Goldflamovy zkoušky nové inscenace Let do nebe

Ředitel a umělecký šéf legendárního pražského divadla Studio Ypsilon. Výrazná osobnost české kulturní scény, k jejímuž jménu se váže hned několik uměleckých profesí – režisér, dramatik, spisovatel, výtvarník, pedagog a také herec.

cionalistický dům v Praze od Jaromíra Krejčara, v té době manžela provokativní novinářky Mileny Jesenské, která ovlivnila, že náš hlavní sál, dříve kino, je v tehdy módním stylu art deco. Také je však o domech, které zde stály ještě dříve, například o tom, kde žil a zemřel malíř Josef Mánes, anebo o vedlejších, kde žila rodina J. E. Purkyně, v němž on sám zároveň vybudoval první fyziologický ústav

Festival Opera – povzbuzení pro divadla i diváky

Inscenace, které nabízí 15. ročník Festivalu hudebního divadla Opera 2022, vznikaly a vznikají v nelehkých podmínkách. Ani vy, diváci, to nemáte snadné – do poslední chvíle musíte čekat, jestli se představení odehraje. Pokud ano, o to větší je to vzpruha pro soubor. Snad i pro vás. Přijďte se podívat na to nejlepší z českého a slovenského operního divadla.

Máte rádi klasiku? V Opavě nastudovala Mozartovu Figarovu svatbu parta mladých lidí v čele s barytonistou Danielem Kfeliřem. A tak příběh záletného hraběte Almavivy, dychtivého Cherubína, žárlivého Figara a důvtipné Zuzanky, která je všechny přechytračí, má skutečně mladistvý šmrnc.

Máte rádi Janáčka? Pak si nenechte ujít Věc Makropulos: na zpěvačce Emilii Marty vyzkoušel její otec, dvorní lékař císaře Rudolfa II., elixír mládí a věčného života. A tak žije tři sta let – a pochopí, že život si můžeme užívat plnými doušky právě proto, že víme, že jednou skončí. V titulní roli v plzeňském představení uvidíte Ivanu Veberovou.

Rádi objevujete neznámé? Pak je tu pro vás opera Bílý pán aneb Těžko se dnes duchům straší. Vychází z povídky Oscara Wildea Strašidlo cantervillské. Jaroslav Kříčka se inspiroval evropskou romantickou operou, stejně jako americký

Piráti, foto M. Malék

jazzem, českou klasikou operní a lidovou hudbou, ale také dobovými kuplety. V Ostravě partituru nyní zrekonstruovali a nabízejí v hravé inscenaci Ondřeje Havelky. A pokud nemáte náladu na rozverný dílko, ale spíše na zážitek meditativní, pak doporučujeme českobudějovickou inscenaci Boitova Mefistofela – unikátního díla vrcholného

Mefistofeles, foto M. Root

italského romantismu, s efektními sborovými a baletními scénami. A s dechberoucím finále.

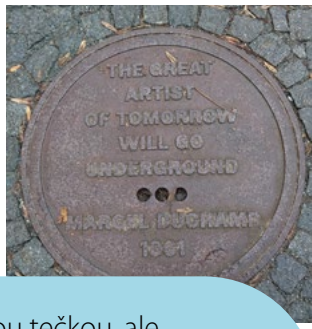
Festival nabízí i řadu alternativních projektů, úplných novinek. Městská strašidla od Ensemble Opera Diversa jsou pro děti od pěti let: ty budou mít jistě radost z happyendu i z toho, že se mohou do představení zapojit. Ve Venuši ve Švehlovce bude mít pražskou premiéru Svadba – opera pro šest ženských hlasů, v níž významná současná srbská skladatelka zkoumá předsvatební rituály. Ensemble Damian přiveze Piráty – a kdo zná jeho inscenace, tak ví: čiší z nich energie a radost. A to teď všichni potřebujeme více nežli kdy jindy, ne?

Lenka Šaldová

foto © M. Root; M. Malék

Na kanálech navždy

Komunistický režim zahnal do podzemí mnoho nepohodlných umělců. Právě ty dnes připomíná stálá expozice Viktora Karlíka v parku Kampa. Jedná se o jeden kruhový a třináct čtvercových reliéfů, které asociují kanálové poklopy.

„Pronikavost Duchampovy myšlenky dokonale vystihuje osudy skutečných osobností kultury a jejich děl v totalitních režimech druhé poloviny 20. století. Současným českým podzemím přitom nemám na mysli mnohdy zdegenerované undergroundové pamětnictví. Duchovní odkaz a aktuálnost výroku chápu kromě jiného v otázce rezistence vůči komerčním tlakům, neochoty produčovat se v kdejakých médiích a schopnosti uvažovat v souvislostech,“ upozornil Viktor Karlík.

„Pomyslnou tečkou, ale i mottem souboru čtvercových poklopů je dekl kruhový se slovy Marcela Duchampa (1961): The great artist of tomorrow will go underground – Velký umělec zítřka půjde do ilegality.“

Viktor Karlík

Cyklus Viktora Karlíka Hlasy z podzemí v parku Kampa vznikl v letech 2000–2013. Zahrnuje litinové poklopy kanálů s citacemi třinácti básníků, jejichž tvorba je spojena s Prahou.

Cyklus Viktora Karlíka v rámci programu Umění pro město instalovala Galerie hlavního města Prahy spolu s MČ Praha 1 a záštitu převzal starosta Petr Hejma. Cyklus byl veřejnosti zpřístupněn 17. listopadu.

foto © autor
-lgs-

aktivně

Masopustní veselí

Masopust není přímo svátkem církevního roku, ale velmi těsně s ním souvisí. Je to krátké období před začátkem postní doby, v němž se lidé radují, veselí, pořádají zábavy, hostiny a maškarní průvody.

Ctěnický masopust (20. 2.)

Oslava masopustu v Zámeckém areálu Ctěnice je již tradičně spojená s oslavou cechu řeznického. O masopustní veselí se postará harmonikář Franta Albrecht. Pro děti je přichystána výtvarná dílna, kde si budou moci vyrobit neobvyklou masku, aby se pak mohly zúčastnit masopustního průvodu. Jejich masopustní průvod zavítá do Ctěnic kolem druhé hodiny. Chybět nebudou sladkosti, tradiční koblihy ani pivo či horký mošt a medovina.

Letenský masopust (26. 2.)

Na Letně se bude konat již osmý ročník tradiční „sedmičkovské“ akce, pořádané Galeríí Scarabeus společně s kulturními institucemi a umělci. Jedná se o obchůzku maškar po letenských muzeích a galeriích spojenou s prohlídkami expozic a programem. Začátek masopustu bude ve 12.30 hod. před budovou Národního technického muzea. Zde proběhne zahájení, předání masopustního práva, Masopustní hra a vystoupení chůdařů. Stejně jako

v minulých letech mají maškary vstup do všech muzejních a galerijních expozic i na program zdarma, ale samotný respirátor maškara není...

Malostranské masopustní veselí (26. 2.)

Masopustní průvod vychází z Loretánského náměstí na Kampu. Sraz účastníků bude ve 13 hodin před hostincem U Černého vola. Masky se zastavují v hostincích, restauracích a putykách v ulicích Nerudově, Thunovské, Mostecké a na Malostranském náměstí. Po cestě bude hrát Pražský pouťový orchestr a Chlapecký sbor Bruncvík. Vyvrcholení masopustu s veselí a příchodem masek je plánováno na 16 hodin. Nebude chybět zabijačka, slivovice, svařené víno a masopustní speciality.

Jihoměstský masopust (26. 2.)

Průvod masek s kapelou, medvědářem, nevěstou a ženichem, slaměným, kominíkem a skuteč-

ným Masopustem bude vycházet ve 14 hodin po trase: Metro Opatov, Centrální park a KC Matky Terezy. Akce je zdarma a masky jsou vítány.

Masopustní průvod aneb z Divadla až na Chvalský zámek (26. 2.)

Masopustní průvod se projde i Horními Počernicemi na Praze 9. Těšit se můžete na tradiční i netradiční masky, zastavení na trase s programem i volbu nejlepších rodinných masek. Nebude chybět veselá muzika ani koníci jako doprovod průvodu. Přijďte se také a přijďte k nám do průvodu v masce! Vyrazíme ve 14 hodin od Divadla Horní Počernice.

Martina Jurová

Od Kateřiny k Apolináři

Ulice Viničná je pomyslnou spojnicí mezi dvěma kostely, sv. Kateřiny a sv. Apolináře. Cestou se lze vrátit v čase nejen do dějin Prahy, ale i světové vědy. To víte, vše je relativní.

Viničná ulice vděčí svému jménu vinicím, které na území tzv. Horního Nového Města pražského byly již od dob Karla IV. V dnešní podobě ulice vznikla až po roce 1879, kdy zde byly postaveny budovy tehdejší německé univerzity, nebo až po roce 1889, kdy zde vznikl Botanický ústav. Ulice přiléhá ke Kateřinské zahradě s bývalým klášterem sv. Kateřiny, založeným Karlem IV. roku 1355, nyní sídlem psychiatrické kliniky. Kostel sv. Kateřiny Alexandrijské je dnes v užívání pravoslavné církve. Z gotické stavby se zachovala jen typická štíhlá věž. Druhé straně ulice dominuje novorenesanční stavba z let 1877–1879 architekta Franze Písařovice. Zde působil v letech 1911–1912 Albert Einstein jako řádný profesor teoretické fyziky a vedoucí Ústavu

teoretické fyziky. Na jižním konci Viničné v sousedství kostela sv. Apolináře stávala od středověku tzv. Jedová chýše, jejíž budova byla zbourána v roce 1933. Šlo tak zřejmě o nejdéle

Pamětní deska Alberta Einsteina

Budova PíF UK

Kostel sv. Kateřiny Alexandrijské

nepřetržitě existující hospodu v Čechách. V přestrojení ji (tehdy nazývanou hospoda Na Vinici) navštěvoval Václav IV. a poznal zde traviče, kteří se jej ve Vídni pokusili otrávit. Kat, který krále doprovázel, jim dal do vína jed a oba na místě zemřeli. Odsud její název. Kostel sv. Apolináře byl postaven taktéž za doby vlády Karla IV., v letech 1362 až 1376. Dochoval se v něm cyklus gotických maleb z konce 14. století.

Pavel Edvard Vančura

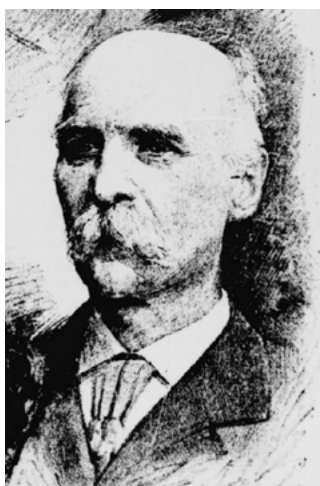
Křížem krážem s VICENOU

Východní Čechy lze považovat za epicentrum amatérského divadla. Pomalu zde není města či vesnice, kde by nefungoval ochotnický spolek, anebo tam alespoň nějaký přespolní nekočoval se svým repertoárem. Tito ochotníci pak mají propracovaný systém štací, které průběžně objíždějí a své pole působnosti, díky lásce k divadlu, postupně rozšiřují. Někteří dokonce až do hlavního města.

Novinkou na repertoáru je italská komedie Únos v Neapoli

Jedním ze souborů, které pravidelně překračují hranice svého kraje, je Divadelní spolek VICENA z Ústí nad Orlicí. Jeho historie se započala už v roce 1896 a názvu se mu dostalo po orlickoústeckém rodákovi Hynku Vicenovi, jenž měl sám ke kočovnému způsobu života velmi blízko. Působil totiž spolu s Josefem Kajetánem Tylem v Herecké společnosti Filipa Zöllnera. A potulný duch se přenesl i na samotný spolek. Vicednáci rovněž nesetrvávají na jednom místě a o vikendech vyrážejí do všech koutů republiky. Za své více než 120leté fungování odehráli přes 1300 představení a to ve více než 500 premiérách. Získali nejedno ocenění z přehlídek amatérského divadla a svou divadelní stopu zanechali také v zahraničí. Pražskému publiku se spolek naposledy připomněl v roce 2018 ve Venuši ve Švehlovce inscenací Naši Naši furianti, která vznikla na motivy hry Ladislava Stroupežnického. V současné době má VICENA na repertoáru komedii italského dramatika Alda Nikolaje Únos v Neapoli a v dubnu letošního roku ho ještě čeká premiéra konverzačníkomedie Jak je důležité míti Filipa Oscara Wildea.

Nestor orlickoústeckých ochotníků
Hynek Vicena

Členové souboru VICENA, jejichž počet se pohybuje kolem čísla padesát a stále ho rádi rozšiřují o nové členy, jsou aktivní nejen na divadelních prknech, ale svůj volný čas propůjčují také dalším spolkovým aktivitám. Připravují tematické Plešy na Scéně, stávají se pošťáky v rámci adventní akce města Ježiškova pošta, anebo spoluorganizují divadelní přehlídku Orlická Thálie či krajskou

postupovou přehlídku amatérského činoherního a hudebního divadla pro dospělé Orlická maska, které dávají příležitost také dalším nadšeným milovníkům divadla. Od roku 2015 Divadelní spolek VICENA navíc pečuje ve spolupráci s městem Ústí nad Orlicí o Vicenovu studánku pod Andrlovým chludem.

Tereza Blažková

Hříčky o královnách patřily mezi nejvýpravnější

Vizuál k připravované inscenaci Jak je důležité míti Filipa

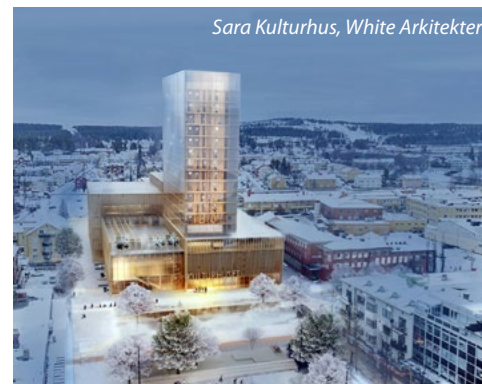
Naši Naši furianti se hráli také na pražském Žižkově

Ateliér udržitelné architektury **White Arkitekter**

Stejně jako v mnoha dalších oborech jsou i v architektuře dneška zcela zásadní otázky udržitelnosti. Jedním z průkopníků takto pojaté architektury budoucnosti je švédský ateliér White Arkitekter, jehož práci představuje Galerie Jaroslava Fragnera do 13. března 2022.

Výstava A Heart of Wood (tj. Srdce ze dřeva) nabízí nejen pohled do inovativního stavebního procesu, ale představuje také mnoho podob využití jedné z nejvyšších dřevěných výškových staveb na světě Sara Kulturhus. Hlavním cílem architektů bylo poukázat na možnosti použití dřeva jako konstrukčního materiálu pro složité výškové budovy v rámci udržitelné výstavby. Město Skellefteå, které se nachází těsně pod polárním kruhem na severu Švédska, má dlouhou tradici dřevostaveb, což bylo

hlavní inspirací pro vítězný návrh mezinárodní soutěže na Sara Kulturhus. Budova, v níž sídlí čtyři organizace zabývající se uměním a literaturou, je celá postavena ze dřeva. Součástí komplexu je také nový hotel. S celkovou plochou téměř 30 000 m² a dvacetipatrovou výškovou budovou je projekt jednou z největších dřevostaveb na světě. Ateliér White Arkitekter, který založil v roce 1951 Sidney White, dnes patří mezi přední skandinávské architektonické kanceláře a zabývá se zejména udrži-

Sara Kulturhus, White Arkitekter

telnou architekturou, urbanismem, krajinářskou architekturou a interiérovým designem.

-aba-

foto © David Valldeby

foto © autor

Viditelnost pravdy a nepravdy

Jakub Nepraš ve spolupráci s Galerií hlavního města Prahy vytvořil dílo s názvem Viditelnost, které bude po celý rok osvětlovat podloubí Městské knihovny v Praze. Světelný objekt bude zachycovat a vyzařovat rojení informací a dezinformací současného globalizovaného světa.

Instalace nazvaná „Viditelnost“ reaguje na počet dezinformačních zpráv na internetu, které lampu tlumí. „Jednoduše řečeno, čím více té nepravdy, potenciální, tak tím méně svítí a vytváří se tam taková chaotická bouře,“ říká Jakub Nepraš. V lampě se točí tmavomodrý vír z různých textů nebo obrázků. „Člověk vidí ‚pod sebe‘ méně. Měl by se tak sám spoléhat na svůj úsudek a na viditelnost kolem sebe. Proto se instalace jmenuje viditelnost“

dodává Jakub. Jakmile se však lampa prosvětlí, znamená to, že v daný moment je na českém internetu méně závadných zpráv – fake news. Kolemjdoucí zaklánějí hlavy ve snaze zjistit, odkud přichází zvuk i podivné nestálé světlo, až objeví pod stropem lampu na pilíři podloubí vysvětlující nápis.

-lgs-

Drsné zamyšlení

Na Nový rok jsem si chtěla dopřát nějaký neobvyčejný kulturní zážitek, protože jak na Nový rok, tak po celý rok... Výstava malíře, sochaře, pedagoga, básníka Jaroslava Róny „Nové obrazy“ ve Špálově galerii v Praze byla přesně to „ono“.

Díla, která mě obklopila, vemně vyvolávala spíše potřebu zpytovat svědomí, než aby probouzela pocit hrdosti. „Nejsilnějším“ obrazem byl olej „Ježíš káže dinosaurům II“, kde světec v erupci magmatu promlouvá k barevným přerostlým ještěrkám, vyjadřující počátek všeho. Obraz „Před bitvou“ naopak nabízí pochodující zkázu, záplavu vojáků v gotické zbroji pod rudě žhnoucí oblohou plné

Krajina s tankovým torzem

Ježíš káže dinosaurům II

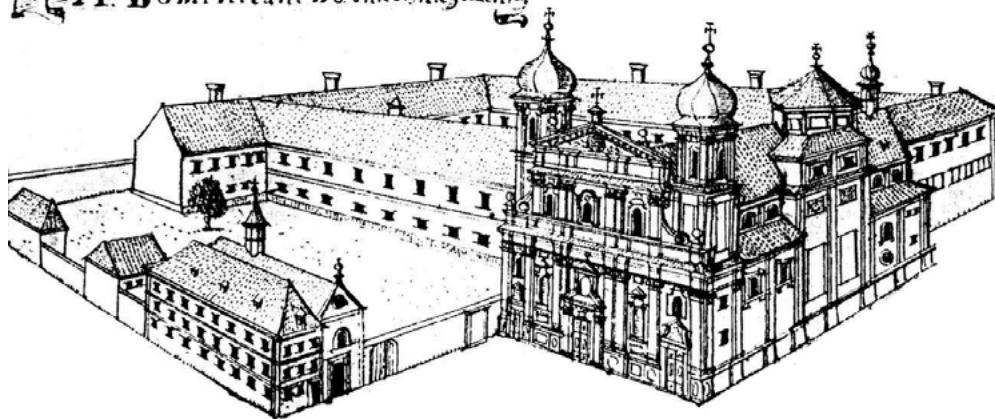
kroužících havranů, čekajících na hostinu. „Krajina s torzem tanku“ či „Krajina po bitvě“ jsou pro mě drsným zamyšlením nad tím, co člověk dokáže vytvořit a vytvořeným napáchat. Jsou ale také fascinující kombinací výrazných alarmujících barev. Jsem šťastná, že takový všestranný talent, jakým JR

opravdu je, nezůstal u kožešnického řemesla, jak tomu chtěl normalizační aparát. Dnes se mohou procházet nejen Prahou kolem jeho inspirujících soch, ale navštěvovat výstavy, jako byla tato, či výstava soch U Kamenného zvonu.

Petra Matznerová

foto © Petra Matznerová

PP. Dominicani SS. Mae. Magdaleni

Kláster dominikánů na Malé Straně. Vlevo budova kaple, původně presbytář gotického konventního kostela kláštera magdalenitek (lavírovaná kresba tuší F. B. Wenera; okolo roku 1750)

Kam s Vojtěchem Kašparem za památkami donedávna ukrytými v zemi

Lednové plískanice a mrazivé dny je lépe trávit v teple. A tak se dnes vydáme do historického centra Prahy, na jižní okraj Malé Strany, abychom se případně mohli uchýlit do vyhřátých pohostinských zařízení či do nedalekého Českého muzea hudby v Karmelitské ulici. Nedaleko tramvajové zastávky Hellichova se v luxusním hotelovém komplexu skrývají pozůstatky kláštera magdalenitek s kostelem sv. Maří Magdalény.

Řád magdalenitek, sester pokání sv. Marie (Maří) Magdalény, či tzv. bílých paní podle řadového oděvu, vznikl v první polovině 13. století v německých zemích. V roce 1227 byla existence řádu potvrzena bulou papežem Řehořem XI., s benediktinskou řeholí, později změněnou na řeholi sv. Augustina. V Čechách působila nejstarší komunita v Dobrušce a první zmínka o její existenci v Praze pochází z roku 1282, kdy měla sídlit u kostela sv. Havla na Starém Městě pražském. Po stížnostech minoritů od sv. Jakuba z roku 1315 pražský biskup Jan IV. z Dražic nechal klášter magdalenitek přeložit na Malou Stranu, kam zřejmě dorazily mezi roky 1315 až 1320. Nejstarší dochovaná zpráva o jejich přítomnosti zde pochází z 1. března 1329, ale ještě v roce 1339 nebyl klášter zcela dokončen. Jeho areál bohužel neměl dlouhého trvání, jelikož 22. července 1420 byl klášter vypálen pražany a tábority.

Na jeho existenci nás upozorňovaly historické prameny i jistá indicie v urbanismu této části Malé Strany, jelikož v nároží Karmelitské a Harantovy ulice se dodnes nachází nezastavěné volné prostranství, avšak o podobě celého areálu jsme se

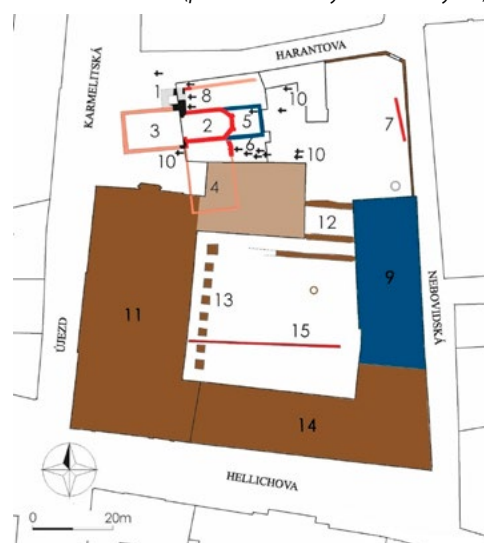
dozvěděli až zcela nedávno, v letech 2004 až 2006, během rekonstrukce celého rozsáhlého areálu mezi ulicemi Újezd, Karmelitská, Harantova, Nebovidská a Hellichova na luxusní hotelový komplex.

Ten v sobě ukrývá pozůstatky středověkého kláštera magdalenitek, novověkého dominikánského kláštera č. p. 459 při Nebovidské ulici a nájemního domu č. p. 387 z 30. let 18. století, orientovaného do Karmelitské ulice (vznikl po zrušení kláštera). Objekt kláštera tvořil na východě soubor barokně upravených renesančních domů, jižní křídlo do ulice Hellichova bylo novostavbou z doby po roce 1677. Směrem do Karmelitské ulice je situován barokní kostel sv. Maří Magdalény, postavený po roce 1656 dle projektu Francesca Carattiniho, který byl součástí dominikánského kláštera a sloužil Českému muzeu hudby.

Před zahájením stavby byl proveden rozsáhlý archeologický výzkum (2600 m²), který dokumentoval až 7 metrů historických terénů. Vedle osídlení, doloženého suterény dřevohlinitých domů z 11. a 12. století (osada Nebovidy), byl unikátním objevem průběh raně středověkého opevnění z 10. až

Část plánu z roku 1677 na výměnu pozemků mezi malostranskou obcí a dominikány se zakreslením půdorysu středověkého kostela a s podkladem současného stavu. A – starší stav, B – narovnaná hranice (podle Jana Havrdy a Michala Trymla)

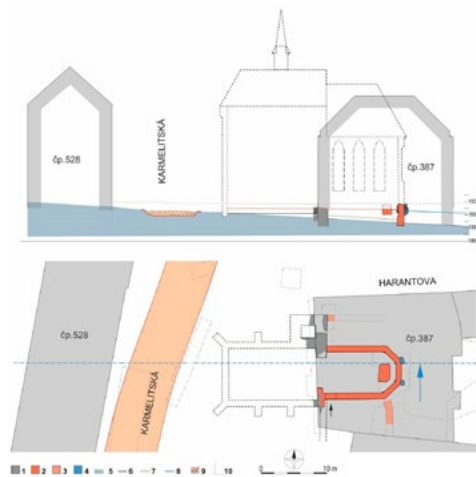
Současný stav areálu se zakreslením některých starších situací objevených při archeologickém výzkumu:

- 1 – románské konstrukce částečně využité při stavbě gotického kostela, 2 – presbytář gotického kostela sv. Maří Magdalény, 3 – zaniklá loď u téhož kostela, 4 – předpokládaná lokalizace budovy gotického konventu, 5 – východní ortogonální rozšíření kostela, 6 – středověké pohřebiště uvnitř konventu, 7 – středověká ohradní zeď (?), 8 – středověké pohřebiště, 9 – renesanční zástavba Nebovidské ulice, 10 – novověký klášterní hřbitov, 11 – vrcholně barokní dominikánský kostel sv. Maří Magdalény, 12 – pozůstatky severního křídla dominikánského kláštera, 13 – pilíře základu západního křídla ambitu barokního kláštera, 14 – jižní křídlo vrcholně barokního konventu z osmdesátých let 17. století, 15 – středověká parcelní hranice. Barvy: černě románské, červeně gotické, modře renesanční a hnědě barokní zdivo (podle Jana Havrdy a Michala Trymla)

12. století, které probíhalo napříč dvorem ve směru západ – východ. Před dřevohlinitou hradbou o šířce 5,5 m s kamennou čelní plentou se nacházel 18 m široký příkop o hloubce přes 6,3 m. Nález dokládá větší rozsah opevněného sídelního prostoru pod

Hmotová rekonstrukce gotické podoby kostela sv. Maří Magdalény. Pohled od severovýchodu (návrh a zpracování Matouš Semerád; podle Jana Havrdy a Michala Trymly)

Rekonstrukce půdorysu a řezu gotického kostela sv. Maří Magdalény kláštera magdalenitek. Vysvětlivky: 1 – románské konstrukce, 2 – gotické konstrukce, 3 – pravděpodobně gotické konstrukce, 4 – renesanční konstrukce, 5 – geologické podloží, 6 – úroveň podlahy románského předchůdce klášterního kostela, 7 – podlaha gotického kostela, 8 – úroveň terénu v pozdním středověku, 9 – úvozová komunikace, 10 – archeologické sondy (podle Jana Havrdy a Michala Trymly)

V rámci rekonstrukce jedné sklepní prostory na vinotéku byla objevena jedna ze studní (foto Jan Havrda)

Stejná místnost hotelu po rekonstrukci s prezentací historické studny pod prosklenou podlahou (dostupné z <https://www.icastelli.net/>)

v roce 1604 je část objektů využita k výstavbě kláštera (po roce 1616), část zaniká a je nahrazena barokními novostavbami včetně nového klášterního kostela na jiném místě. Komplex nebyl nikdy dostaven a po finančním kolapsu dominikánů a josefínských reformách (1783–1784) byl zrušen a využíván jako vrchní poštovní úřad. Od roku 1851 byl sídlem pražského četnictva a v letech 1853–1854 pozdně klasicistně přestavěn.

Některé z odkrytých zdí jsou unikátně prezentovány v hotelovém komplexu. V recepci lázní se pod skleněnou deskou nachází závěr kostela sv. Maří Magdalény s barokní hrobkou. Vedle opukových sloupků s patkami, jež nesly klenbu presbytáře, vidíme rekonstruovanou cihlovou podlahu a základ oltářní menzy kostela. Odstraněním přepatrování získal prostor dimenzi sakrálního prostoru. Komunikace v patře je umožněna po lehké ocelové lávce. V podzemní vinárně nahlédneme do kamenného věnce studny. Okolní cihlová dlažba je ručně vyráběna v Nebuželích u Mělníka a napuštěna včelím voskem. Za prosklenou stěnou fitness centra je patrný jeden z osmi oblouků, které nesly formou vynášecího pasu nádvorní stěnu rajského dvora. Lázeň při Karmelitské ulici byla originálně propojena s recepcí hotelu podzemním koridorem. Ve výklencích stěn jsou prezentovány archeologické nálezy. Před vstupem k recepci byla přenesena historická středověká valounová dlažba a v místě rajského dvora je rekonstruován průběh kamenné ohradní zdi zaniklého kláštera. Objevený kostel tak patří k unikátně prezentovaným památkám nejen v kontextu Prahy.

Mgr. Vojtěch Kašpar, Archaia

Rekonstrukce a dostavba souboru historických objektů na hotelový komplex v centru Malé Strany byla v roce 2007 vyhlášena Stavbou roku. Velká pozornost byla věnována přístupu stavebníka k unikátním archeologickým i stavebně historickým památkám nalezeným v rámci této realizace.

Pražským hradem, než se předpokládalo. Osídlení z 12. století s nálezem specializovaného pracoviště na zpracování cínového bronzu a stříbra nahradila stavba kláštera magdalenitek, z něhož byla zachycena ohradní zeď a polygonální závěr klášterního kostela sv. Maří Magdalény, budovaného ještě románskou technikou z opukových kvádrů. V okolí

Rekonstruovaný a konzervovaný zdvěr kostela sv. Maří Magdaleny pod skleněnou deskou v recepci hotelových lázní (dostupné z <https://pragueforadults.com/>)

byl identifikován 150 cm mocný hřbitovní horizont. Za husitských válek byl klášter zničen a nahrazen renesanční zástavbou. Po příchodu dominikánů

Celkový pohled na plochu dvora v průběhu archeologického výzkumu, (foto Jan Havrda)

Pohled od jihu na odkrytý závěr presbytáře bývalého gotického kostela sv. Maří Magdalény kláštera magdalenitek (foto Jan Havrda)

Severovýchodní přípora a dlaždice gotické podlahy v odkrytém závěru presbytáře gotického kostela sv. Maří Magdalény. Pohled od jihozápadu (foto Jan Havrda)

Bestia triumphans

Manifest spisovatele Viléma Mrštíka *Bestia triumphans* (lat. Obluda vítězí nebo Vítězná bestie) vyšel roku 1897 jako kritika asanace domů a památek v některých historických čtvrtích Prahy, zejména Josefova, části Malé Strany a Starého Města.

Obálka spisu Viléma Mrštíka *Bestia triumphans* z roku 1897

Václav Jansa, *Staroměstské náměstí, severní strana po prvním asanačním zásahu*, 1896

Václav Jansa, *ulice Karmelitská před skutečným průlomem U Klíčků*, 1895

Kritizuje v něm hlavně postupy a machinace při asanaci Malé Strany a nesmyslné ničení historických památek. Lobbistické zájmy, ignorování odborníků a podivné metody městské rady, neznáme to odněkud? Jak vidno, kulturní vandalismus tu kvetl už v 19. století. Zesměšňuje také praxi měnění názvů ulic a náměstí, které připomínají trhy se zemědělskými produkty (Senovážné náměstí – Havlíčkovovo náměstí) nebo jiné středověké termíny (Ostruhová ulice – Nerudova). Podobně ironizuje cílené používání středověkého názvu Menší město pražské místo Malá Strana.

Asanace výše zmíněných pražských čtvrtí dostala konkrétní podobu na konci 19. století, kdy byl přijat vyvlastňovací zákon a zákon o dočasném osvobození od domovní daně na území asanačního obvodu. Po přijetí asanačního zákona r. 1893 byla vyhlášena architektonická soutěž, z níž vyšel vítězný projekt Finis Ghetto od autorů Alfréda Hurtiga, Matěje Strunce a Jana Hejdy. Tento projekt byl velmi lukra-

„Aby nikdo nemyslel, že nadáváme, jsme dlužni vysvětliti, co svým názvem ‚Bestia triumphans‘ rozumíme. Nepochází od nás, naposled jsme se ho dočetli k Nietzscheově knize *Morgenröthe*. Rozumíme pod tím slovem tu míru či nemíru nevzdělanosti, to summum hrubých vlastností at' v člověku, at' v korporaci nebo v celé společnosti a v celém národě, pokud rozhodující převahy nabývají a nabýti smějí nad vlastnostmi a zásadami, jimiž se řídí a k nimž se povznesl každý opravdový vzdělanec.“ Vilém Mrštík

Bourání bloku domů v okolí kostela sv. Ducha a Španělské synagogy, Rudolf Kříženecký, 1912

Sousloví „bestia triumphans“ se vžilo jako hodnotící označení případů, kdy cenná historická zástavba musí ustoupit jiným zájmům. Byla tak také nazvána anticena udělovaná za přínos k ničení hmotného kulturního dědictví ČR.

tivní pro stavební firmy a investory. Ze židovské čtvrti Josefov se chystali vytvořit luxusní čtvrt' společenské smetánky bydlící v moderních budovách s vysokým standardem. Tato čtvrt' si sice doposud zachovala specifický ráz, ale movitější obyvatelé se postupně odstěhovali a zůstali jen ti chudší, kteří zde žili ve velmi nevyhovujících podmínkách. Původní zástav-

ba byla nahrazena moderními činžovními domy, ale zůstalo zachováno několik důležitých památek, jako synagogy, židovský hřbitov a radnice. Celý vývoj přestavby města začal již na konci 18. století, kdy císař Josef II. vyhlásil celou řadu reforem, které záhy proměnily ekonomické a sociální struktury obyvatelstva a z Prahy se postupně stávala moderní metropole. V 19. století se urbanismus stal také součástí národnostního boje uvnitř českých zemí. Typickým projevem nacionální architektury byly budovy Národního divadla, Rudolfiny nebo Národního muzea.

Asanace pražských čtvrtí na přelomu 19. a 20. století byla jednou z největších akcí svého druhu v Evropě. Tento stavební projekt navždy změnil ráz pražských ulic, měl však za následek i rozdělení obyvatelstva podle sociálního statutu a zásahy do historické zástavby.

Alice Braborcová

Kodaň, přístav obchodníků, jazzu i lykke

V dávných dobách sloužilo hlavní město Dánského království především coby přístav pro obchodníky. Dnes však jeden z jeho břehů opanují spíše sběratelé zážitků, kteří lační po fotkách s kodaňským symbolem, sochou Malé mořské víly (Den lille Havfrue). Když se však zíváví turisté nechají vtáhnout hlouběji do centra, otevře se jim kulturně bohatá Kodaň, která ty nejpozornější nechá na vlastní kůži zažít opravdové dánské hygge i lykke.

Zámek růží

Jednou z nejoblíbenějších a turisticky nejvyhledávanějších památek je pohádkový zámek Rosenborg (Rosenborg Slot), kde se nachází více než deset tisíc exponátů, jež mapují posledních pět století dánské monarchie. Vrcholem celé prohlídky je pak sklepení, jež slouží jako klenotnice. Zde jsou uloženy vedle dánských koruno-

vačních klenotů i královské šperky, roucha či čajové soupravy. Poklad nevyčísitelné hodnoty se ale nachází i mimo zdi zámku. Jsou jím Rosenborgské královské zahrady (Kongens Have), které slouží nejen k potěše oka či ducha, ale i k romantickým procházkám nebo loutkovým představením pro děti.

<https://www.kongernessamling.dk/rosenborg/>

Letovisko radovánek

Čím je pro Vídeňany Prátr, tím je pro Kodaňany zábavní park Tivoli (Københavns Tivoli), který se nachází v samém centru metropole.

Návštěvníci zde naleznou vedle nejstarší dřevěné horské dráhy také mnoho současných adrenalinových atrakcí, které zvedají nejen tepovou frekvenci, ale slabším povahám i žaludky. Místní sem rovněž velmi rádi vyrážejí na koncerty, divadelní či taneční představení, anebo za dobrým jídlem, kterému nemůže odolat ani samotná dánská královna. Tivoli je možné navštívit ve třech etapách. První z nich je od dubna do září a další dvě v tematických blocích – v období Halloweenu a Vánoc.

<https://www.tivoli.dk>

Město jazzu zaslíbené

24. června – 10. července 2022

Kdo by to byl řekl, že právě v Kodani bude znít jazz pomalu na každém kroku a v každém ročním období. Milovníci tohoto hudebního stylu mohou celoročně navštívit nepřeberné množství komorních klubů, jako například Christiania Jazz Club či Jazzhus Montmartre, anebo si počkat na několik větších akcí. Začátkem roku totiž probíhá tzv. Viterjazz a v letních měsí-

cích pak hojně navštěvovaný Copenhagen Jazz Festival, který má více než čtyřicetiletou tradici.

<https://jazz.dk/>

Šťěstí! Co je štěstí?

O Dánsku se často hovoří jako o nejšťastnější zemi na světě. Proto ani není divu, že se Ústav pro výzkum štěstí rozhodl v roce 2020 otevřít v centru Kodaně Muzeum štěstí (Lykkemuseet). Návštěvníci se zde mohou podívat na štěstí z mnoha úhlů pohledu, světových stran i historických období. Expozice je navíc interaktivní, a tudíž si je možné vyzkoušet různé sociální experimenty či si vyplnit psychologické dotazníky, které mohou posléze pomoci vědcům v jejich dalším bádání.

<https://www.thehappinessmuseum.com>

Noc a den v domečku na Proseku

Dům dětí a mládeže na Proseku (Praha 9) pořádá pro rodiče s dětmi akci *Noc a den v domečku na Proseku*. Akce se uskuteční 3.–4. 2. Je na vás, jaký si sestavíte program. Začněte třeba stolním tenisem, potom zkuste řezbářství, přejděte ke zvířátkům a nakonec se kreativně realizujte ve výtvarném ateliéru.

Workshopy se stejným názvem mají shodný program. Proto se přihlašujte jen na jeden z nich. Pedagogický dozor nad dětmi (mimo akce společné pro rodiče a děti) je zajišťován v čas daného programu. Mezi jednotlivými workshopy se účastníci přesouvají samostatně – bez dozoru pedagogů. U akcí pro rodiče a děti je dobré přihlásit jak dítěte, tak rodiče. Z nabídky si děti mohou vyzkoušet například výtvarné tvoření, hru na kytaru, naprogramovat si počítačovou hru, vyrobit

si štokrle, vytisknout 3D model, vyřezat si něco ze dřeva nebo si zahrát stolní tenis. Všechny akce

jsou k vyzkoušení zdarma pro děti a mládež ve věku 8–18 let.

Martina Jurová

Česká astronomická společnost (ČAS)

Před více než sto lety (8. prosince 1917) bylo založeno sdružení odborných a vědeckých pracovníků v astronomii, amatérských astronomů a zájemců o tento obor z řad veřejnosti. O vznik společnosti se zasloužil baron Artur Kraus, který o několik let dříve otevřel v Pardubicích první lidovou hvězdárnu v Čechách.

V současnosti má přes 550 členů, kteří se organizují do místních poboček nebo odborných sekcí, kolektivními členy jsou i hvězdárny, vědecké ústavy a další instituce. Hlavní náplní společnosti je podpora práce jejích členů, pořádání astronomických přednášek, exkurzí a dalších akcí. Pobočky spolupracují s místními hvězdárnami a planetárii. Pro majitele astronomických přístrojů a amatérské pozorovatele organizuje setkání spojené s odbornými přednáškami a společným pozorováním

oblohy. Pro mládež organizuje Astronomickou olympiádu. ČAS vydává časopis *Kosmické rozhledy* a pořádá průběžnou fotografickou soutěž o astrofotografii měsíce. Angažuje se v boji proti světelnému znečištění a zapojuje se do akcí, které popularizují vědu, např. Evropská noc vědců nebo Věda v ulicích. Jedním z předsedů byl v letech 1992–1998 český astronom a astrofyzik Jiří Grygar, který byl později zvolen i čestným předsedou společnosti. V roce 1995 vznikl informační web *Astro.cz*,

Mezní hvězdná velikost – setkání astronomů České astronomické společnosti spojené s pozorováním který přináší i online přenosy z kosmických výprav nebo rozhovory s předními vědci na aktuální astronomická témata.

-red-

foto © Wikimedia Commons

Klub ekologické výchovy

Občanské sdružení, které soustřeďuje jednotlivé pedagogické pracovníky a zájemce o ekologické vzdělávání a výchovu i školy a další instituce, vzniklo v roce 1995. Patří mezi kluby UNESCO a jeho hlavním cílem je rozvíjet komplexní pojetí ekologického vzdělávání a výchovy v zájmu podpory udržitelného rozvoje.

Organizace řeší otázky související s prohlubováním a rozšiřováním ekologického vzdělávání a výchovy v celé populaci, zejména pak děti a mládeže ve školách. Šíří informace a zkušenosti o ekologickém vzdělávání a výchově prostřednictvím seminářů, konferencí, exkurzí, odborně metodických publikací, audiovizuálními a dalšími prostředky. Podílí se na řešení projektů zaměřených k ekologickému vzdělávání a výchově, přispívá ke zvyšování odborné a metodické

připravenosti učitelů a dalších pedagogických pracovníků. Sdružení dále připravuje odborné a metodické pomůcky pro učitele, žáky a studenty. Pořádá přednáškové cykly a kurzy zakončené osvědčením (akreditace MŠMT). Realizovalo naučnou stezku pro Prahu umístěnou ve středisku ekologické výchovy Toulcův dvůr v Hostivaři. Organizuje mezinárodní výtvarné a literární soutěže, rozvíjí mezinárodní spolupráci a spolupráci s Českou komisí UNESCO. Klub ekologické výcho-

vy je kolektivním členem České společnosti pro životní prostředí, jejímž prostřednictvím může spolupracovat s mnoha oblastmi výrobní i nevyrobní sféry v České republice, a je členem mezinárodní ekologické organizace Zelený kříž, založené po Summitu Země v Rio de Janeiru, jejíž ústředí je v Ženevě.

-red-

foto © Klub ekologické výchovy

knižní tipy

Jeremy Black

Historie 20. století

Kniha Historie 20. století jednoho z předních světových historiků Jeremyho Blacka přináší ambiciózní a současně přehledné a bohatě ilustrované dějiny světa ve 20. století. Zachycuje události, postavy, ideologie, kulturní proměny a dramatickou politiku této bouřlivé doby, od světových válek přes traumata dekolonizace až po technologické triumfy vesmírných závodů. Historik ve svém poutavém vyprávění zkoumá natolik různorodá témata, jako je ruská bolševická revoluce, Velká hospodářská krize, studená válka, globalizace, klimatické změny a zrod internetu. S oblibou do výkladu zahrnuje poznatky z oblasti demografie, životního prostředí, kultury a technologií, stejně jako známé politické sváry, a přináší tak nový pohled na toto nejdůležitější téma. V knize najdete pozoruhodné mapy, ilustrace i fotografie, které s mimořádnou přehledností přibližují klíčové události 20. století.

Jeremy Black (1955) je uznávaný britský historik a bývalý profesor Univerzity v Exeteru. Je autorem či spoluautorem více než 140 knih. Jeho hlavním tématem jsou politické dějiny Velké Británie 18. století, věnuje se ale i mezinárodní politice a historii komplexně od počátku lidské existence do současnosti. Česky mu vyšly např. tyto knihy: Stručné španělské dějiny, Stručné italské dějiny, Historie světa, Evropa 18. století, Bohové, démoni a symboly starověké Mezopotámie nebo Zbraně, které změnily svět.

cena: 599 Kč
www.luxor.cz

Tomáš Makaj, Rudolf Šimek, Jan Hajšman,
Václav Pernegr

100 zajímavostí ze starých Brd II.

Druhé pokračování oblíbené knižní řady „100 zajímavostí...“. Publikace opět zavede čtenáře do brdského pohorí. Sto kapitol přiblíží lidské osudy, významné události či historii stavebních památek této oblasti.

cena: 299 Kč
www.starymost.cz

Kurt Kotschal

Vlk – pes – člověk

Jak se ze zlého, samotářského, ale nesmírně fascinujícího vlka, který se od nepaměti objevuje v mýtech a pohádkách, stal nejlepší přítel člověka? Proč kulturní vývoj lidstva ve všech epochách svorně doprovázeli zrovna vlci a psi? Jak se náš nejednoznačný vztah k vlkům stal hnací silou lidské spirituality? A proč nás tak dojíká pohled našeho psího parťáka? Uznávaný etolog Kurt Kotschal nám ve své knize pomůže nejen lépe pochopit pradávno zaujetí vlkem, ale také nás naučí, jak správně přistupovat k našemu věrnému společníkovi – psovi.

cena: 295 Kč
www.knihykazda.cz

Ondřej Sekora, vypráví Jakub Šafránek

Uprchlík na ptačím stromě

audiokniha

Ve všech svých textech dokázal Ondřej Sekora spojit legraci i poučení. Poutavou a nenásilnou formou se děti dozvídají spoustu detailů ze života zvířat. V knize Uprchlík na ptačím stromě je to z říše opeřenců. Příběh o ztraceném Modrouškovi, který uletěl svému chovateli Františkovi a málem na to doplatil životem, je současně vyprávěním o lesní ptačí říši. Spřátelil se s ostatními ptačími druhy a zažívá s nimi lecjaká dobrodružství. Ptačí zpěv poskytla Česká společnost ornitologická.

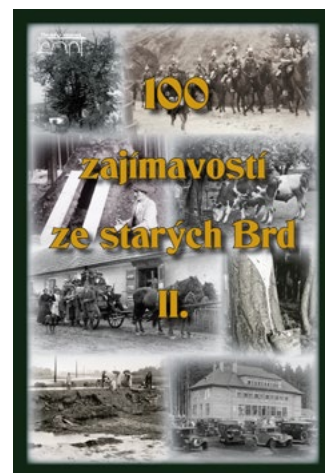
cena: MP3 ke stažení 289 Kč, CD MP3 339 Kč
www.tympanum.cz

Miroslav Macek, Zdeněk Jírotka

Saturnin se představuje

Objevte dosud neznámou minulost legendárního sluhu! Ač se to může zdát k neuvěření, Saturnin nebyl sluhou odjakživa. Přesto už jako jinoch prožíval řadu neuvěřitelných příhod. Možná dosud nevíte, že se Saturnin narodil 29. listopadu, tedy na svátek svatého Saturnina v Toulouse, a byl prvním, a nakonec jediným vytouženým dítětem již poněkud postarších rodičů. Dozvíte se, jak se seznámili jeho rodiče, jaké povolání vykonával Saturninův otec a jak se stalo, že Saturnin studoval na prestižní škole, naučil se excelentně lyžovat, hrát tenis, okouzlovat krásné slečny a vůbec si užívat života.

cena: 349 Kč
www.albatrosmedia.cz

pražská kultura před 67 lety

Přehled kulturních pořadů v Praze **únor 1955**

Milí čtenáři,

vítězství pracujícího lidu v únoru roku 1948 se muselo vždy náležitě oslavit. Řeči o povznesení našeho národa k cestě za socialismem byly stejně falešně jako vítězství samo. Kdyby jen tehdy lidé

tušili, co je čeká a nemine. Kulturní život byl sice na oko bohatý, ale čím byl vykoupen, o tom už se dobové projevy nezmiňují.

Alice Braborcová

VÍTĚZNÝ ÚNOR A KULTURA

Letos vzpomene náš lid sedmého výročí Vítězného února. Důsledky únorového vítězství se projeví nejen v našem národním hospodářství, ale i v oblasti kultury. Klement Gottwald ve svém projevu na sjezdu Národní kultury dne 11. dubna 1948 řekl: „*Počínáme dnes velký plánovitý nástup nejen za hospodářské, ale i kulturní povznesení lidu. Cíl jistě historicky nový a odpovědný. Abychom povznesli našeho člověka duchovně i morálně, chceme mu zpřístupnit všechny velké kulturní minulosti a otevřít mu dokořán brány k vědění a kráse.*“

Dnes, sedm let po únorových událostech, je kolem nás tisícero důkazů, že kultura v lidové demokracii není popelkou, jak tomu bylo za kapitalismu, nýbrž významnou složkou národního úsilí, a že se o její rozvoj plně stará stát. Právě v poslední době byly obnoveny a zpřístupněny cenné historické památky, kde čerpá náš lid poučení o slavné minulosti.

K novému typu vlastivědné práce – jež je významnou složkou kulturního vzdělávání – patří též péče o poznání památek, které souvisejí s dějinami dělnického hnutí.

Bohatý kulturní život našeho hlavního města, jehož část je zachycena na stránkách tohoto časopisu, je tedy přímým výsledkem událostí před sedmi lety, kdy pracující lid vykročil rázně na cestu k socialismu. Pro další rozvoj našeho hospodářství i kultury potřebujeme především to nejcennější – mír. Jen člověk, který miluje mír, práci, miluje svou vlast, je zárukou, že zvítězí snahy v mírovém soužití všech národů, že zvítězí tábor míru vedený velkým Sovětským svazem.

CO SE HRÁLO V DIVADLECH

Hagenbek – Fr. Šrámek, národní umělec | Armádní umělecké divadlo /dnes Divadlo Archa/

Dobrá píseň – P. Kohout | Ústřední divadlo Čs. armády /dnes Divadlo na Vinohradech/

Don Manuel a Marie Luisa – Frank Tetauer | Městské komorní divadlo /dnes již neexistuje/

Mlynářka z Granady – J. Kalaš a K. Konstantin | Městské divadlo Na Fidlovačce

Černoušková země – G. Oplustil | Divadlo Dětského domu /dnes již neexistuje/

FILMOVÉ PREMIÉRY V ÚNORU

Pod frygickou hvězdou – dramatické vyprávění o životě statečných lidí. Režie: J. Kawalerowicz, kamera: S. Kruszynski, hudba: S. Skrowaczewski, hraji: J. Nowak, H. Przybylská, S. Miłski aj.

Bílý sob – finský film podle staré laponské báje. Režie a kamera: Erik Blomberg, hudba: Einar Englund, hraji: Mirjami Kuosmanen, Kalervo Nissilä, A. Lindman, J. Tapiola, A. Lehesmaa aj.

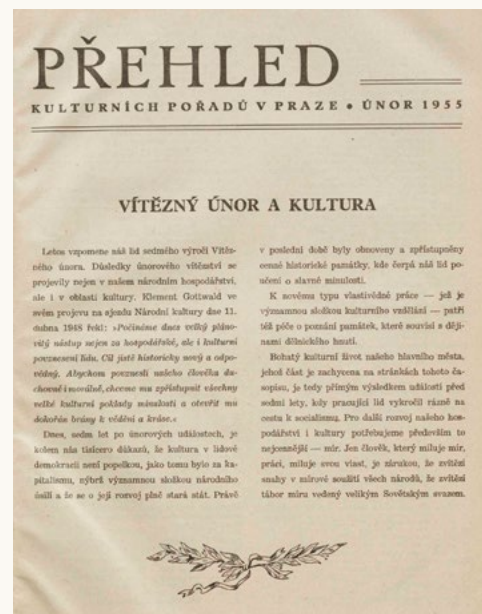
Byl jednou jeden král – veselá pohádka o pošetilém králi, kterému sůl pořádně zasílala. Režie: B. Zeman, kamera: J. Roth, hudba: V. Trojan, hraji: J. Werich, laureát státní ceny, Vl. Burian, T. Brzková, M. Glázrová, I. Kačírková, S. Májová, M. Dvorská, M. Horníček, L. Lipský, M. Kopecký, Z. Dítě, J. Pehr, V. Ráž, F. Černý, F. Mrázek aj.

Pro žhavou lásku mládí – švédský film. Režie: Arne Mattson, scénář: Rune Lindström a Majken Cullborg, kamera: Sven Thermaenius, hudba: Sven Sköld, hraji: Maj-Britt Nilssonová, Folke Sundquist, Nils Hallberg, G. Rydeberg, A. Taubeová, E. Berglund aj.

Dnes večer všechno skončí – dobrodružný příběh a milostné drama z vojenského prostředí. Scénář: Lubomír Možný, režie: Vojtěch Jasný a Karel Kachyňa, laureáti státní ceny, kamera: Jaroslav Kučera, hudba: Svatopluk Havelka, hraji: Josef Vinklář, Eva Kubešová, Otto Lackovič, Antonín Mrvečka, Rudolf Deyl ml., Vlastimil Brodský, Bedřich Prokoš, laureát státní ceny, Světa Amortová, Vladimír Hrubý, Emilie Hráská aj.

Šídlo – sovětská barevná veselohra. Režie: Siko Dolidze, kamera: T. Lobovová, hudba: S. Cincadze, hraji: L. Abašidzeová, C. Cucunavová, A. Omiadze, L. Asatianiová, R. Čchikvadze, D. Abašidze aj.

Námořníkův odkaz – tajemná historie šifry ukryté v kordíku. Scénář: A. Rybakov, I. Gomello, režie:

V. Vengerov, M. Švejec, kamera: V. Livitin, hudba: B. Arapov, hraji: A. Tolbuzin, B. Frejdlích, V. Šachmamentjev, V. Arakelov, N. Kračkovská, G. Chovanov, N. Raševská aj.

KONCERTY

I. celostátní přehlídka koncertního umění. A. Fil: Koncert pro flétnu, F. Kramář: Koncert pro 2 klarineti, J. Benda: Koncert pro cembalo, J. Seidel: Koncert pro hoboj, J. Pauer: Koncert pro fagot. Účinkují: O. Slavíček – flétna, V. Říha a B. Kubcová – klarinet, Z. Růžičková – cembalo, J. Schejbal – hoboj, K. Bidlo – fagot | Dům umělců /dnes Rudolfinum/

Koncert vítězů výběrové soutěže v Praze pro Chopinovu soutěž ve Varšavě. Chopin: Klavírní koncert f moll – sólistka Dagmar Baloghová, Chopin: Klavírní koncert e moll – sólistka Mirka Pokorná, Chopin: Klavírní koncert f moll – sólista Zdeněk Kožina. Řídí Dr. Václav Smetáček, Pořádá FOK | Smetanova síň, Obecní dům

Večer světových předeher. Fibich: Pád Arkuna, Weber: Čarostřelec, Wagner: Tannhäuser, Dvořák: Karneval, Glinka: Ruslan a Ludmila, Moniuszko: Hal-ka, Auber: Němá z Portici, Strauss: Netopýr, Verdi: Sicilské nešpory. Řídí Rudolf Vašata, Pořádá FOK | Smetanova síň, Obecní dům

VÝSTAVY

Výstava „Indické sochařství“ | Slavnostní síň Valdštejnského paláce, Valdštejnské náměstí

Výstava budování Prahy | Staroměstská radnice

Výstava grafiky francouzského malíře Goyi | Výstavní síň Purkyně, Jungmannovo nám.

Výstava francouzského malíře Henriho de Toulouse-Lautreca | Výstavní síň Purkyně, Příkopy

Mánes, 1930, pohled ze Žofína

Výstava obrazů Sotera Vonáška | Mánes – Spolek výtvarných umělců, Gottwaldovo nábř.

PŘEDNÁŠKY A BESEDY

MĚSTSKÁ LIDOVÁ KNIHOVNA, nám. prim. Dr. V. Vacka, Praha 1

Dnes večer všechno skončí | Hudební oddělení

Večer Romaina Rollanda | Velký sál

Sovětská bajka a častuška | Hudební oddělení

Konference o Řezáčově „Bitvě“ – za účasti autora **OBCENÍ A SLOVANSKÝ DŮM, nám. Republiky, Praha 1**

Veselé povídaní o Číně – vyprávění Dr. A. Hoffmeistera o jeho zážitcích z cesty do Číny

Hrdinové nové doby – beseda s mladými lidmi o hrdinství a hrdinech. Hovoří Milan Jariš, akademik Ivan Málek, Ota Vlach, poslanec Národního shromáždění | Grégrův sál

Jak se dělá film – beseda o způsobu výroby filmu, spojená s promítáním filmu „Jak se dělá film“. Hovoří režisér prof. V. Wassermann | Sladkovského sál

PRAŽSKÁ ZOOLOGICKÁ ZAHRADA

Praha-Troja

Minulý měsíc obohatil zahradu větším počtem dovozených zvířat. Ze Sovětského svazu došel **divoký osel – kulan, několik burunduků – zemních veverek a sněžných sov**. Výměnou se zoologickými zahradami NDR bylo získáno několik párů **vzácných bažantů**. Velmi cenný je přímý dovoz větší zásilky různých druhů **australských pěnkav a různobarevných papoušků – andulek**. Kromě toho zaznamenala zahrada přírůstek **karakulských ovcí a kuních psů**. Příjemnou procházku zimní zahradou zaručují umetené a posypané cesty, ze kterých je možno spatřit celou řadu zvířat ve výbězích.

KAVÁRNY A VINÁRNY

Kavárna Vltava u Švermova mostu znovu otevřena. K poslechu a tanci hraje denně mimo pondělí **17členný orchestr Břetislava Diviše**. Sólisté: J. Srbová, Z. Kratochvíl, J. Criemerová, F. A. Winkler, J. Kubík, B. Vimmer. Ve středu, v sobotu a neděli odpoledne čaje.

Palác Merkur, kde sídlila legendární kavárna Vltava, 1936

Červený mlýn – útulná, nově zřízená vinárna ve středu Prahy. Jakostní vína, grill, bar. Taneční parket. Hraje **duo Souček – Jansen a Václav Kardaš**. Reser-vujte si stoly. Praha-Karlín, Sokolovská 12.

Kavárna Pražského lidového varieté, Praha 2, Vodičkova 30, vás srdečně zve k návštěvě. Divčí orchestr **M. Podjuklové** hraje k tanci i poslechu. Obdržíte zde kvalitní a chutné večere a bude vám předložen velký výběr tu- i cizozemských nápojů. Kavárna slouží jako oblíbené středisko všem milovníkům hudby a tance. Přijďte i vy, jistě budete spokojeni.

Tabarin – Družba na Václavském náměstí pořádá každou neděli a svátek taneční čaje.

Vydal Městský dům osvěty ÚNV hl. m. Prahy. Redakce a administrace v Praze 1, U Obecního domu 2. Vytiskly Středočeské tiskárny, závod 04. Cena 2 Kčs. Předplatné na rok 1955 Kčs 24,-.

ohlédnutí

Křehký muž, který okouznil svět

Legenda černého divadla Jiří Srnec, scénograf, režisér, výtvarník a hudební skladatel, se narodil 29. srpna 1931 v Žalově, dnes části Roztok u Prahy.

Po ukončení měšťanské Masarykovy školy a jednoletého učebního oboru v roce 1948 byl přijat na Státní odbornou školu grafickou. Po jejím

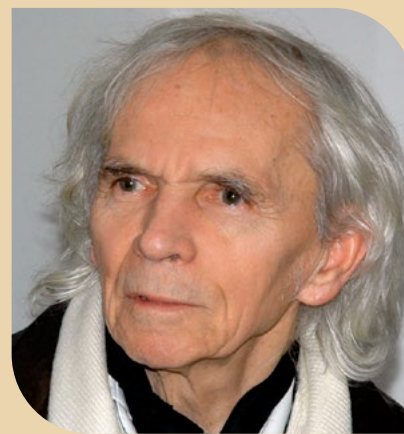

foto © Wikimedia Commons

absolvování přešel na Státní konzervatoř v Praze, obor klavír, později na oddělení lidových nástrojů. Své vzdělání zakončil studiem na loutkářské katedře pražské DAMU. Na počátku 60. let založil originální černé divadlo, se kterým sklízel více než 50 let úspěchy po celém světě. Psal vlastní scénáře, vytvářel scénografii i hudbu a sám i hrál. V roce 1962 se soubor dostal na skotský festival v Edinburhu, čímž zahájil světovou slávu nově vzniklého Černého divadla Jiřího Srnce. Soubor se zúčastnil mnoha desítek mezinárodních divadelních festivalů a realizoval přes 300 zahraničních turné v Evropě, Severní a Jižní Americe, Asii, Africe i Austrálii. Princip černého divadla spočívá v černém oblečení herců, díky kterému splývají s černým pozadím. Jimi vedené předměty jsou naopak osvětleny, takže se před divákem jakoby pohybují samy. Právě Jiří Srnec tento žánr rozšířil o moderní postupy a proslavil ho. Mezi nejznámější inscenace patří Pruhovaný sen, Legendy staré matky Prahy, Alice v říši zázraků, Peter Pan, Labyrint, Týden snů, Bílý pierot v černém. Spolupracoval i s divadlem Semafor, Laternou magickou, Divadlem Spejbla a Hurvínka a Bavorskou státní operou v Mnichově. Na počátku 90. let založil a vedl soubor Imaginativ Praha. Jiří Srnec byl třikrát ženat a jedním z jeho sedmi dětí je herečka Barbora Srnecová. Zemřel 28. listopadu 2021 ve vysokém věku 90 let v Dolních Břežanech.

Alice Braborcová

Volba Vojtěcha

(1040 let)

Poté co v Praze skonal 2. ledna 982 první pražský biskup Dětmar, probíhala jednání o jeho nástupci. Není jasné, kolik bylo kandidátů, zvolen byl jediný.

Vojtěch, syn Slavníka a Střezislavy, se narodil v Praze kolem roku 956. Kritik pohanství, obchodu s křesťanskými otroky, manželství kněží a alkoholismu byl zvolen pražským biskupem 19. února 982 za účasti knížete Boleslava II. v Levém Hradci. Do úřadu ho uvedl císař Ota II. (983) ve Veroně a biskupské svěcení přijal od metropolitů Willigise. Zabít pohanskými Prusy 23. 4. 997 byl pohřben ve Hnězdně a kanonizován v Římě (999) Silvestrem II.

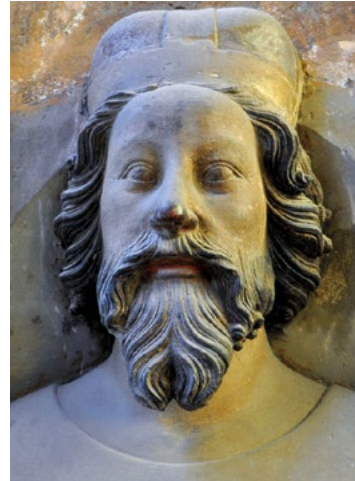
Vojtěch na votivním obraze Jana Očka z Vlašimi

Antonín Fridrich

Václav Lucemburský, zvaný Český (685 let)

Aby nedošlo k mýlce, nejedná se o Václava IV., pozdějšího krále českého a římského. Jedná se o vévodu lucemburského (od 1353), brabantského a limburského (od 1355). Tedy třetího syna Jana Lucemburského a jeho druhé ženy Beatrix Bourbonské, která jej porodila císařským řezem, jenž přežila. A o tomto vpravdě zázraku vypráví vlámská kronika Brabantsche Yeesten.

Václav se narodil 25. února 1337 v Praze, patrně ne na Hradě, ale v rezidenci ve Štupartské ulici, kde Jan Lucemburský bydlel. Jméno Václav, tedy jméno po zemském patronu z přemyslovské dynastie, mohl dostat jako poděkování za zázrak při porodu. Král Jan chtěl syna oženit s dcerou římského císaře Ludvíka IV. Bavora, ale pro rozkol obou panovníků ze sňatku sešlo. Druhé zasnuby teprve desetiletého Václava sjednala ovdovělá matka Beatrix s brabantským vévodou Janem III. S dědičkou Brabantska a Limburska, pětadvacitiletou ovdovělou Johanou Brabantskou (24. 6. 1322 – 1. 11. 1406). Obřad proběhl v březnu 1352. Jan měl několik levobočků, ale manželství zůstalo bezdětné, přesto harmonické. Václav udržoval dobré vztahy se starším bratrem Karlem IV., se

Václav Lucemburský, svatovítská katedrála

Markéta Brabantská

kterým pomáhali svým francouzským synovcům po bitvě u Poitiers. Do dějin vstoupil Václav jako mecenáš kronikáře a básníka Jeana Froissarta, autora 79 básní milostné trubadúrské poezie. Zemřel 8. 12. 1383 v Lucemburku, snad na lepru. Pochován byl v klášterním kostele v Orvalu (dnes Belgie). Jeho dědicem se stal synovec Václav IV.

Alois Rula

Starší bratr (700 let)

Jan Jindřich byl druhým synem Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny. Mladší bratr Karla IV. se narodil 12. února 1322 na královském hradě Mělník.

Erb Jana Jindřicha

V pěti mu otec dojednal sňatek s korutanskou dědičkou Markétou, zvanou Pyskatou, (sňatek 16. 9 1330). Po smrti Jindřicha Korutanského (1335) mu nárok na dědictví „uloupili“ Habsburkové a Markéta se s ním dala rozvést pro impotenci. Karel udělil bratrovi 26. 12. 1349 v léno Moravské markrabství, Jan se oženil s Markétou Opavskou a měli šest dětí. Po její smrti se oženil ještě dvakrát. Byl oddaným diplomatem Karla IV., sídlil v Brně, které pro bratra zadlužil. Jan Jindřich zemřel 12. 11. 1375 v Brně.

Josef Grof

Busta Jana Jindřicha, katedrála sv. Víta

Vynález lodního šroubu (195 let)

Josef Ressel se narodil v Chrudimi (29. června 1793), do česko-německé rodiny. Po studiu na gymnáziu v hornorakouském Linci a na univerzitě ve Vídni získal další vzdělání na lesnické akademii v Mariabrunnu.

Josef Ressel

Model prvního lodního šroubu

Stal se lesníkem působícím na území Chorvatska a Slovinska. Při své práci v Terstu se zabýval využitím Archimedovy spirály pro pohon lodí. Při zkouškách s lodním šroubem v roce 1826 nabyl přesvědčení o funkčnosti tohoto vynálezu a podal žádost o jeho patentování. Patent získal 11. února 1827, a to s platností na dva roky. Ta byla následně prodloužena na dalších 13 let. Pro prodloužení bylo třeba učinit další zkoušky. To se mu podařilo 4. 8. 1829, kdy pokusná loď Civetta vyplula na moře vybavena parním strojem, který

poháněl Resselův lodní šroub. Mezi jeho další vynálezy patří například lisovací válcový stroj, šroubový lis na víno a olej, silniční lokomotiva s parním pohonem, kuličkové ložisko bez tření a mazání, přístroj k určování jakosti dřeva, zdokonalení pneumatické potrubní dopravy a celá řada dalších patentovaných i nepatentovaných vynálezů a různých technických vylepšení. Josef Ressel zemřel 9. 10. 1857 na služební cestě v Lublani, kde byl také pohřben.

-mf-

Stavitel v zapomnění (175 let)

Budoucí významný český stavební inženýr Karel Vosyka se narodil 19. února 1847 v Bělči na Křivoklátsku. Profesně se věnoval vodním, dopravním a zemědělským stavbám, je autorem řady melioračních a regulačních projektů.

Po studiích na polytechnickém ústavu v Praze pracoval jako technický úředník Buštěhradské dráhy. Od roku 1874 byl asistentem vodního a silničního stavitelství u profesora Viléma Bukovského a byl autorem prvního návrhu projektu vyšehradského tunelu. V roce 1879 se habilitoval jako soukromý docent pro stavbu vodovodů. V letech 1880–1884 působil v bulharském městě Sli-

Libeňská vodárenská věž Mazanka, 1904

ven jako inženýr železničních staveb. Od roku 1884 byl inženýrem České zemědělské rady a současně docentem pražské techniky. Roku 1891 byl jmenován řádným profesorem zemědělství na technice a byl prvním profesorem meliorací na c. k. České vysoké škole technické. Profesor Vosyka přednášel meliorace v předmětu „Nauka o melioraci“ ve dvou

Karel Vosyka, Světozor 1896–1897

běžích. Mezi jeho projekty patří např. návrh vodovodu v Hradci Králové, projekt přístavu v Holešovicích, vodovod plzeňského pivovaru nebo projekt vodárny v Libni s vodárenskou věží Mazanka, jež byla postavena roku 1904 ve stylu holandského majáku, dnes soukromá rezidence. Ve studijním roce 1895/96 zastával funkci rektora c. k. České vysoké školy technické. Zemřel předčasně 3. 3. 1897 v Praze na následky úrazu a pohřben byl v rodné Bělči.

M. Foltýn

Založte klášter! (680 let)

Není stát jako stát. Kupříkladu stát znamená stát u zrodu čehosi nového.

Přibližná poloha kláštera, rytina Václav Hollar, asi 1650

Stát musel Jan Lucemburský s výčitkou nad hrobem své dcery Markéty, kterou tak nutil do sňatku s polským králem Kazimírem, až se roznemohla a zemřela. Rozhodl se proto z pokání stát jako stát(ník) u zrodu kláštera. Ostatní ale nejspíš vyřídil syn Karel IV. Pozval do Prahy kartuziány (únor 1342), vydal zakládací listinu, zakoupil pozemek za 400 zlatých za hradbami na úpatí Petřína a dal klášteru privilegia. Vše fungovalo až do listopadu 1419, kdy klášter srovnali se zemí husité. Král Zikmund mnichům slíbil návrat, ale nestalo se. Mniši proto odešli do kláštera v Gamingu (Rakousko), kde se později také našla Karlova zakládací listina.

-lgs-

foto © Wikimedia Commons

Malíř i poustevník (165 let)

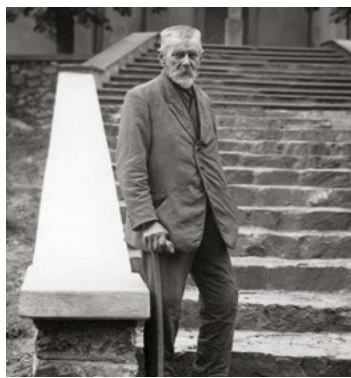
Téměř zapomenutý český malíř Josef Bosáček se z nedostatku rodinných financí nejprve vyučil pekařem. Teprve v roce 1887 byl přijat na Akademii výtvarných umění v Praze.

Narodil se 17. února 1857 v Příbrami. V roce 1884 byl přijat benediktiny do kláštera Emauzy, kteří provozovali malířskou školu, kde se podílel na výzdobě kláštera. Navazoval na svého učitele, kterým byl profesor malířské akademie v Římě. Během studia na Akademii se seznámil s Mikolášem Alšem, se kterým od roku 1889

Novorenesanční budova někdejší lékárny v Kladně. Sgrafitovou výzdobu podle návrhu M. Alše provedl J. Bosáček v roce 1896

spolupracoval na realizaci jeho fresek a sgrafit. Díla Josefa Bosáčka lze vidět v Praze v Ostrovní ulici č. 1707, v Městském muzeu v Sedlčanech nebo v kapli sv. Ignáce na Svaté Hoře v Příbrami. Mezi další významná díla (většinou návrhy M. Alše) patří sgrafita na lékárně U České koruny v Kladně, oltářní obraz v kostele sv. Barbory v Lužné u Rakovníka, realizace sgrafit na domech v Nerudově ulici v Plzni, malba

Josef Bosáček na Makové hoře, asi 1933

děkanského kostela v Klatovech, sgrafita na domě v Klatovské ul. 95 v Plzni, na radnici v Strakonících a řada dalších. Několik let pracoval pro stavitele Rudolfa Štecha v Plzni, po jehož

smrti odešel za svým bratrem Vincentem na Skalku u Mnišku pod Brdy. Konec života strávil na Makové hoře, kde žil poustevnickým životem v místnosti za farou, jež dříve sloužila jako stáj. Právě tady namaloval fresku pro poutní kostel a vykonával funkci kostelníka a zvoníka. Zemřel 5. 9. 1934 v příbramské nemocnici, v podstatě zapomenut.

-baal-

Konec mostu

Juditina (680 let)

Všechno zlé je pro něco dobré. Nebýt povodně v únoru 1342, možná bychom dnes nemohli chodit po Karlově mostu. Velká voda sebrala jeho předchůdce.

Juditin most, Lubomír Herc, 1899

Původní kamenný most vznikl v letech 1158 – 1172 a byl nejstarším v Čechách a spolu se svými kolegy v Řezně a Drážďanech jediným svého druhu. Samotnou stavbu prováděli odborníci z Itálie za významné finanční pomoci královny manželky Judity Durynské. Po ní si také most vysloužil svůj název. Románský most se klenul přes řeku v délce 514 m a dosahoval šířky 6,8 m. Jeho dláždění oproti dnešnímu Karlovu bylo zhruba o 4 metry nižší a oba konce mostu byly chráněny opevněnými areály.

-babok-

foto © Wikimedia Commons

Historia magistra vitae

3. 2. 1622 (400 let)

„Vydal Ferdinand II. t. zv. **generální pardon**, jímž daroval čest i život, všem, kteří ještě pokutováni nebyli a kteří jakkoli se provinili proti němu, ale s podmínkou, že každý vyzná své provinění a zároveň vyjeví své jmění.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 110)

4. 2. 1687 (335 let)

Český lékař **Alexandr Antonín Ignác Šamský**, také Schamsky, se narodil 4. 2. 1687 v Miloticích († 2. 1. 1715). Byl jedním z nejnadanějších absolventů pražské medicíny na počátku 18. století. Věnoval se zdolávání moru a mor se mu stal i osudným. Ve svých knihách radil, jak s morem bojovat.

4. 2. 1932 (90 let)

Československá hráčka basketbalu **Dagmar Hubálková** se narodila 4. 2. 1932 v Praze († 5. 5. 2019). Je zařazena na čestné listině zasloužilých mistrů sportu a v roce 2005 byla uvedena do Síně slávy České basketbalové federace. Za reprezentaci odehrála 167 utkání.

5. 2. 1422 (600 let)

Husitští politici a měšťané Prahy, konkrétně Starého Města, **zrušili radikální změny**, které tam provedl novoměstský kněz Jan Želivský. Od poloviny roku 1420 začal Želivský upevňovat svou moc včetně likvidace svých protivníků. Sám pak stanul před soudem a 9. 3. 1422 byl popraven.

5. 2. 1507 (515 let)

Papež Julius II. upravil **poměry eremitských poustevníků** v rožmberských lesích a potvrdil **privilegia poustevny** sv. Pavla. Poustevna eremitů řádu sv. Pavla ve Výtoni byla Rožmberky založena v roce 1384. Ve stejné době založili i klášter klarisek v Krumlově a augustiniánů v Třeboni.

Táta Jalovec (155 let)

Přestože filmařskému řemeslu propadl o něco později, tak to byla láska na celý život. Často stával za kamerou, ale věnoval se i práci ve filmové laboratoři, kde se snažil přicházet s novými zlepšováky. Pro své vlastnosti a filmový zápal ho čeští filmaři začali láskyplně nazývat „tátou Jalovcem“.

Alois Jalovec se narodil 28. února 1867 v Praze na Malé Straně. Původně se vyučil cukrářem a vlastnil cukrářský krám na Vinohradech, avšak v roce 1905 navštívil filmové představení Viktora Ponrepa Ve Smečkách a vše se změnilo. Byl natolik okouzlen pohyblivými obrázky, že se rozhodl kinematograf od Ponrepa odkoupit a od září téhož roku začal uvádět vlastní amatérská představení. O rok později založil se svým švagrem Františkem Tichým První český a křesťanský závod Illusion, pod který spadalo kino, půjčovna filmů a také filmová laboratoř. V roce 1912 vytvořil tento podnikatelský tandem také jeden z prvních odborných filmových časopisů Český kinematograf. Alois Jalovec se po setkání s kameramanem Antonínem

Zleva Jar. Brabec, Alois Jalovec a Karel Pecháček, 1913

Pechem rozhodl ujmout také filmové kamery, se kterou natáčel krátké dokumenty pro Pražské aktuality. Zachycoval různé slavnosti, sportovní klání

i mobilizaci Prahy v roce 1914. A ačkoliv v závodu Illusion vznikaly také hrané filmy, tak se během první světové války cesty Tichého a Jalovce rozešly. Po válce se Jalovec rozhodl spolupracovat s filmovým podnikatelem a režisérem Vladimírem Slavínským. Společnými silami vybudovali společnost Pojafilm, jejíž technické zázemí bylo ve Vodičkově ulici. Za této éry se Alois Jalovec objevil také před kamerou, a to ve filmu z roku 1920 Sněženky. Přestože spolupráce se Slavínským vydržela z finančních důvodů jen do roku 1923, Jalovec udržel Pojafilm až do roku 1928, kdy v laboratořích vypukl ničivý požár. Velký filmový nadšenec a průkopník Alois Jalovec zemřel 16. září 1932 v Praze.

Tereza Blažková

Secesní mural art (150 let)

Díla českého akademického malíře Jana Preislera nemusíte hledat jen v galeriích. Narodil se 17. února 1872 v Popovicích u Králova Dvora. Od dětství byl samotář, rád pozoroval přírodu a její projevy. Jeho talentu si všiml ředitel školy a rodičům doporučil další směřování syna.

Jan Preisler začínal v duchu neoromantismu a zkoušel i secesní stylizaci. Jeho dílo je v podstatě monotematické, zaměřené na motiv Pokušení a svádění. Patrné je to v nedokončeném Cyklu o dobrodružném rytíři či ve variacích Jara, Milenců, Adama a Evy, Koupání, Žen v lese či obměnách Jezdců a Pokušení. Svou plošnou stylizaci, jemný patos a kult krásy a harmonie uplatnil ve výzdobě secesní architektury ve spojitosti s významnými architekty své doby: interiér Obchodní

Dům U Nováků v pražské Vodičkově ulici, 2012

a živnostenské banky pro Světovou výstavu v Paříži (Josef Fanta), triptych Jaro pro Peterkuv dům (Jan Kotěra), mozaika pro dům U Nováků ve Vodičkově

Jan Preisler, 1918

ulici v Praze (Osvald Polívka), nástěnné malby Hotelu Central v Praze (Friedrich Ohmann) nebo dekorativní malby pro Palackého sál Obecního domu v Praze. Jan Preisler zemřel 27. 4. 1918, zůstala po něm žena Božena a dvě děti Jan a Božena.

Pavel Edvard Vančura

1507 (515 let)
Ludvík Jagellonský
26. 2. 1507
syn krále Vladislava Jagellonského zvolen za budoucího krále

1527 (495 let)
Ferdinand I. Habsburský
24. 2. 1527
korunován českým králem, biskupem olomouckým Stanislavem

1782 (240 let)
Josef Božek
* 28. 2. 1782
† 21. 10. 1835
český mechanik a konstruktér (první parovoz v českých zemích)

Život na rozbouřených vlnách (125 let)

Dvě světové války a dvě totality v minulém století předurčily osudy mnoha lidí. Karel Lukas se zařadil mezi ty, kteří se stali hrdiny.

Narodil se 16. února 1897 v Brníčku u Zábřehu na Moravě a po ukončení gymnázia (1915) chtěl studovat na učitelském ústavu. Armáda ho však povolala, a tak se ocitl v rakouské uniformě na ruské frontě. Jako jeden z mnoha přeběhl, stal se součástí vojsk legií a byl přesunut do Francie. Po válce spojil svůj život s armádou a působil v mnoha funkcích v Praze, Hranicích, Košicích i jinde. Mimo jiné byl součástí štábu ředitelství opevňovacích prací našich pohraničních pevností. Po příchodu nacistů v březnu 1939 Lukas „ustoupil“ do Francie a odtud do Velké Británie. Účastnil se bojů u El Alameinu, v roce 1942 byl zraněn a později se podílel na přípravách pro vylovení na Sicílii. Díky svým zkušenostem byl koncem

Generálmajor Karel Lukas

války ustanoven vojenským a leteckým atašé v USA a Kanadě. Po válce a návratu do Československa v hodnosti plukovníka generálního štábu působil jako velitel v Novém Jičíně. Rok 1948 znamenal zlom. Lukas musel do výslužby. Přátelé ho nabádali k emigraci, on ale zůstal. Zatčen byl v březnu 1949 a brutálně mučen. Bití obušky po celém těle, strhané nehty, nepřestávající chůze se zakrytými očima vedly k jeho smrti dne 19. 5. 1949. Společenského uznání se dočkal až v srpnu 1990, kdy byl in memoriam povýšen do hodnosti generálmajora a následně vyznamenán Řádem M. R. Štefánika. Jeho vrazi zůstali nepotrestáni.

-babok-

Zachránce tisíce dětí (120 let)

Třebíčský rodák Antonín Kalina, nositel ocenění Spravedlivý mezi národy Státu Izrael, v dubnu 1945 zachránil před smrtí v koncentračním táboře Buchenwald 900 chlapců a dívek, převážně židovského původu.

Narodil se 17. února 1902 v Třebíči (jako jedno ze dvanácti dětí) do rodiny obuvníka, kterým se později také vyučil. Po vzoru svého otce vstoupil v roce 1923 do Komunistické strany Československa a až do své smrti zůstal přesvědčeným komunistou. Po obsazení Československa byl zatčen a jako politický vězeň transportován do koncentračního tábora Dachau a odtud do Buchenwaldu. Díky své odvaze a průbojnosti se v táboře vypracoval na vedoucího bloku. Toho využil, když bylo do tábora přivezeno mnoho dětí. „Shromažďoval“ je v bloku číslo 66, tzv. dětský blok, obstarával pro ně základní životní potřeby a také vzdělání. Po svolání všech Židů ve věznici nechal

Děti z Buchenwaldu před odjezdem z osvobozeného tábora

přešitím žlutých nášivek židovské děti označit za „křesťany“ a jednotce SS oznámil, že v bloku 66 žádní Židé nejsou. Po osvobození Československa se vrátil zpátky do Čech a po zbytek svého

Antonín Kalina

života pobýval v Praze, kde 26. 11. 1990 umírá. Uznání za jeho činy se mu za života nedostalo. Až na počátku 21. století několik zachráněných „dětí“ zahájilo proces, aby Kalina byl za své činy uznán Spravedlivým mezi národy, titulem udělovaným lidem nežidovského původu, kteří přispěli k záchraně Židů před holocaustem. V rodné Třebíči Antonína Kalinu připomíná pamětní deska umístěná na budově bývalé školy v židovské čtvrti a expozice Antonína Kaliny v Galerii Ladislava Nováka v židovské čtvrti.

Jana Výborná

1847
(175 let)
Josef Paukner
* 25. 2. 1847
† 2. 2. 1906
český hudební skladatel, přítel se s Petrem Iličem Čajkovským

1867
(155 let)
Otakar Kukula
* 2. 2. 1867
† 11. 8. 1925
český lékař, profesor chirurgie a rektor Univerzity Karlovy

1892
(130 let)
Karel Opočenský
* 7. 2. 1892
† 16. 11. 1975
český šachový mezinárodní mistr, mistr Československa

Historia magistra vitae

6. 2. 1477 (545 let)

V Praze se měla konat **svatba krále Vladislava II.**

Jagellonského s Barborou z rodu Hohenzollernů, vdovou po hlohovském knížeti. Poté co Matyáš Korvín Barboře odepřel nároky na slezské knížectví, ztratil Vladislav II. o nevěstu zájem. Sňatek byl zrušen papežem až v roce 1500.

10. 2. 1342 (680 let)

„**Ludvík** Starší, markrabě brandeburský a lužický, císaře Ludvíka V., knížete bavorského syn, **pojal sobě druhou manželku**, a to s dovolením papeže Klimenta VI., nebo ta Markéta měla svého živého manžela, Jana Jindřicha.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 128)

11. 2. 1252 (770 let)

„Přemysl Otakar II., **král** český, **měl svatbu** na zámku Heinburgu na pomezí uherském a rakouském ležícím, s Markétou, Leopolda, knížete rakouského dcerou, a po Jindřichovi VI., knížete švábském a králi římském pozůstalou vdovou.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 130)

11. 2. 1437 (585 let)

„**Barbora**, císaře Zigmunda druhá manželka, v kostele sv. Víta na hradě pražském od Filiberta, biskupa konstantského... **korunována**. Odtud jela v koruně a ozdobě své královské do svého dvoru v Starém Městě pražském.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 130)

11. 2. 1437 (585 let)

„Dány byly do Prahy **bully, jimiž kompaktáta stvrzena** (s. 130). 6. 7. 1436: Compactata aneb smlouvy mezi sborem basilejským s jedné a královstvem českým s druhé strany stvrzena... To se stalo v Jihlavě.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 610)

Historia magistra vitae

13. 2. 1992 (30 let)

ČVUT v Praze se připojilo k internetu, byla předvedena funkční zahraniční linka do Lince. Československo se do světové počítačové sítě připojilo 7. 1. 1991 z Ústavu výpočetní techniky MU (do sítě EARN). V listopadu 2008 mělo připojení k internetu 32 % domácností.

14. 2. 1402 (620 let)

Král **Václav IV.** na jednání v Hradci Králové **svěřil své vladařské pravomoci** svému bratru **Zikmundovi**. Václav mu postoupil i všechny královské hrady a královská města. Václav IV. měl zůstat do konce svého života zachován v hodnosti českého a římského krále.

16. 2. 1477 (545 let)

„Král Vladislav, jsa v Praze, pozval k sobě na dvůr měšťanů pražských i s manželkami jejich a dcerami a kvasil s nimi vesele v **masopust**, ten druhý i třetí den v hodech, tancích a rozličných kratochvilích.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 147)

16. 2. 1862 (160 let)

„Byla konána **první valná hromada Sokola** v Praze. Starostou zvolen Jindřich Fügner, jemuž po boku stáli Miroslav Tyrš, Emanuel Tonner, a oba Grégrové. Cvičení zahájeno 5. března téhož roku v tělocvičně J. Malypetra.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 148)

18. 2. 1402 (620 let)

„V sobotu o suchých dnech postních král **Zigmund** uherský, kterýž byl s pomocí některých pánův českých **do země vtrhl**, chtěje opět krále Václava, bratra svého zjímati a mnoho zlého s svými Uhry v Čechách páchal.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 152)

Světový klavírista (110 let)

Profesionalita, ušlechtilost, noblesa, tím se vyznačoval český klavírista Rudolf Firkušný, který svou aktivní kariéru a v podstatě většinu života strávil v emigraci ve Spojených státech. Jeho rodištěm byla východomoravská Napajedla, kde přišel na svět 11. února 1912 do rodiny notáře.

Rudolf již od tří let zkušel hrát na klavír a v pěti letech ho matka představila Leoši Janáčkovvi, který se talentovaného hochu s absolutním sluchem ujal. Úspěchu dosáhl nejen svým výjimečným nadáním, ale také houževnatým úsilím spojeným s vynikajícím smyslem pro interpretované skladby. Proslavil se mimořádnou hudebností, expresivním projevem a skvělou technikou hry. Reprezentoval dobu, kdy být umělcem znamenalo dostat nejvyšším mravním nárokům. První veřejný koncert u nás absolvoval v osmi letech, v jedenácti letech koncertoval jako sólista s Českou filharmonií. První zahraniční

koncert měl roku 1926 ve Vídni, kde ho publikum přijalo s nadšením. Zahrál i prezidentu Masarykovi v Lánech, který Firkušného ocenil vysokým honorářem a poskytl mu stipendium k dalšímu studiu. Do vypuknutí 2. světové války koncertoval ve všech zemích Evropy, s českým publikem se rozloučil koncertem s Českou filharmonií pod taktovkou Rafaela Kubelíka 3. března 1939. Následující zahraniční turné bylo v podstatě už emigrací. Do vlasti se vrátil po osvobození jako uznávaný světový a největší pianista všech dob, po komunistickém puči v roce 1948 musel opět zvolit emigraci do USA. Do Čech se vrátil po

Rudolf Firkušný, 1947

roce 1989. 19. července 1994 podlehl ve svém letním sídle blízko New Yorku těžké chorobě. Od roku 2007 je pochován se svou ženou Taťanou na čestném pohřebišti Ústředního hřbitova v Brně.

Alice Braborcová

foto © Wikimedia Commons

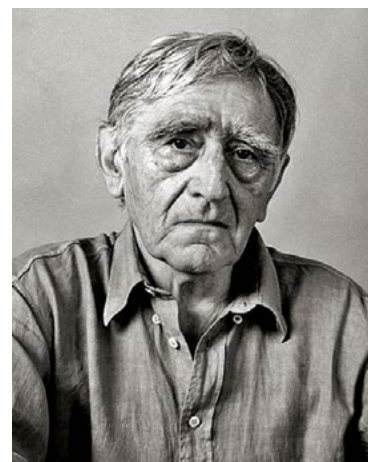
Moravský bard (100 let)

Básník a prozaik Jan Skácel se narodil 7. února 1922 ve Vnorovech u Veselí nad Moravou. Vystudoval gymnázium, za 2. světové války byl nuceně nasazen na říšské stavby v Rakousku a po válce vystudoval filozofii na Masarykově univerzitě v Brně. Do roku 1969 pracoval jak v tisku, tak i v rozhlase. Po roce 1969 publikoval v samizdatu a v exilové literatuře.

V jeho díle je cítit silný vztah k Moravě. Jeho témata se často dotýkala morálky. Básnické sbírky čítají 11 souborů od roku 1957 až do roku 1991 se zajímavými, až filozoficky pojatými názvy, např. Hodina mezi psem a vlkem, Chyby broskví, Odlévání do ztraceného vosku nebo A znovu ta láska (sbírka vyšla až posmrtně). Některé jeho básně převedl Jiří Pavlica z Hradištanu do podoby písní. Mezi ně patří známá píseň Modlitba za vodu z alba O slunovratu. Z jeho prozaických děl uvedme např. Jedenáctý bílý kůň nebo Třináctý černý kůň. Skácel psal i pro dětského čtenáře. Jeho dílo

Socha Jana Skácela z trubek, Jiří Sobotka, Brno, 2016

Jan Skácel, 80. léta 20. století

bylo oceňováno především v zahraničí. Získal např. Petrarkovu cenu a cenu Vilenica 89.

Jan Skácel zemřel 7. 11. 1989 v Brně. V roce 1992 byl in memoriam oceněn Zlatou plaketou za zásluhy o rozvoj Jihomoravského kraje a v roce 2002 se stal čestným občanem města Brna.

Pavel Edvard Vančura

foto © Wikimedia Commons

1912
(110 let)
Jiří Trnka
* 24. 2. 1912
† 30. 12. 1969
český výtvarník,
loutkář, ilustrátor
a režisér
animovaných
filmů

1912
(110 let)
Nataša Gollová
* 27. 2. 1912
† 29. 10. 1988
česká filmová,
televizní
a divadelní
herečka

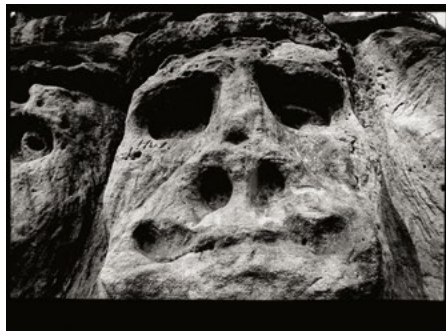

1922
(100 let)
Jaromír Pleskot
* 11. 2. 1922
† 6. 8. 2009
český divadelní
herec, režisér,
pedagog
a překladatel

Velmi nekonformní malíř a fotograf (85 let)

Zásadní osobnost české malby, kresby, fotografie a grafiky 60.–80. let Pavel Nešleha se narodil 19. února 1937 v Praze. Za svoji tvorbu získal řadu ocenění a jeho díla jsou zastoupena ve všech předních sbírkách umění doma i v zahraničí.

Výrazný představitel nekonformního moderního umění vystudoval ateliér monumentální a užité malby na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a od roku 1965 se zúčastňoval kolektivních výstav u nás i ve světě. Práce vznikající na přelomu 50. a 60. let směřovaly k imaginativnímu zobrazení dramati lidské existence, v 60. letech se autor přikláněl k informelu a figuraci. Od roku

Dáblovy hlavy IV (ze série Pocta Václavu Levému), 1977–2000; kolorovaná fotografie, soukromá sbírka

1968 se začal věnovat fotografii. Stykal se s avantgardně orientovanými umělci, mezi jinými s grafikem Vladimírem Boudníkem nebo teoretikem umění Jindřichem Chalupěckým. Uskutečnil řadu studijních cest na základě udělení stipendia francouzské vlády. V druhé polovině 70. let získal oficiální zakázku od iránského šáha na výzdobu iránských pavilonů na mezinárodních

Portrét malíře Pavla Nešlehy

výstavách i paláce samotného šáha. V 80. letech se staly východiskem uměleckovy práce vztah k přírodě a téma živilů. Spoluzaložil umělecké seskupení Zastalí (1987). Od roku 1990 vedl ateliér malby na VŠUP. Pavel Nešleha, manžel, otec jedné dcery, zemřel ve věku 66 let 13. 9. 2003.

-aba-

Žižkovská raketa (30 let)

Vydejme se společně k výraznému orientačnímu bodu Prahy, na pražský Žižkov, k vysílači. Než si mohl odvysílat svých 30 let, předcházela tomu odborná, až nerudovská dilemata „kam s ním“, když výkonný vysílač rozhlasového a televizního signálu Praha moc potřebovala.

Osazení vysílače do Petřinské rozhledny bylo provizorní, ze kterého památkáři doslova „kvetli“. Tak se jim podařilo roku 1984 vybrat coby vhodnou lokalitu zpustlé Mahlerovy sady. Vysílač začali stavět v roce 1985 IPS Ostrava dle návrhu arch. Václava Aulického a statiků Jiřího Kozáka a Alexe Béma. Ještě předtím si ale musel Aulický z 20 různých návrhů prosadit futuristickou variantu „rakety“. Toho roku, kdy započala stavba vysílače, si má maminka bláhově plánovala, jak bude se mnou v kočárku drandit ne až tak zpustlým Mahlerovým parkem. Stavba její plány razantně ukončila, stejně jako se zasadila o nenávratnou devastaci pohřebiště zdejšího židovského hřbitova, kdy byly

během stavby hroby i náhrobky ničeny a ve velkém odváženy na skládku. Jen část zbytků byla přemístěna na Nový židovský hřbitov na Olšanech. Zkušební vysílací provoz proběhl v březnu 1991 a 3. 5., 38 let a 2 dny po zahájení televizního vysílání u nás, přešel vysílač do standardního režimu. Restauriční část (66 m) a vyhlídková část (93 m) byly otevřeny veřejnosti 17. února 1992. Na pilíři vysílače 29. 5. 2000 vyšplhalo 10 „miminek“ Davida Černého a od 22. 5. 2006, u příležitosti 125. výročí povýšení Žižkova na město a 15. výročí zprovoznění vysílače, je vysílač každý večer nasvícen v barvách trikolory. V letech 2011–2012 vzniklo ještě díky rekonstrukci nad restaurací luxusní

hotelové apartmá. Proměnou prošly i Mahlerovy sady. Žižkovská věž je nejvyšší stavbou v Praze s výškou 216 m.

Lucie Sládková

1932
(90 let)
Leoš Suchařípa
* 15. 2. 1932
† 14. 6. 2005
český herec, dramaturg, předkladatel a divadelní teoretik

1932
(90 let)
Miloš Forman
* 18. 2. 1932
† 13. 4. 2018
česko-americký režisér, scenárista a herec, držitel dvou Oscarů za nejlepší režii

1947
(75 let)
Franta Kocourek
* 21. 2. 1947
† 7. 7. 1991
český bavič, herec, silák a znalec hantecu, člen Divadla Husa na provázku

Historia magistra vitae

19. 2. 1727 (295 let)

Stavitel **Josef František Fortini** se narodil 19. 2. 1727 v Českém Krumlově († 5. 7. 1762). Byl příslušníkem stavitelského rodu Fortini, synem schwarzenberského architekta Františka Jakuba a sám stavitelem knížecího dvora v Českém Krumlově v době vlády Josefa I. Adama ze Schwarzenbergu.

20. 2. 1437 (585 let)

„Císař Zigmund, uherský a český král, **vyzdvihl a obnovil v Čechách komoru královskou**, ustanoviv úředníky, správce a poručníky všech práv, nápadů, vin, pokut, základů, propadení i všeho, což by jemu a komoře královské v Čechách příslušelo.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 158).

25. 2. 1817 (205 let)

Eleonora Maria Šomková se narodila 25. 2. 1817 v Praze († 1. 10. 1891). Byla snoubenka českého básníka Karla Hynka Máchy a matka jeho syna Ludvíka. Mácha jí říkal „Lori“ a jako Lori se zapsala do kulturního povědomí. V den jejich plánované svatby se konal v Litoměřicích Máchův pohřeb.

26. 2. 1782 (240 let)

Císař Josef II. **zrušil klášter** klarišek **Na Františku**. Založen byl Anežkou Přemyslovnou pravděpodobně v roce 1231. Po zrušení kláštera zde byly chudinské byty, skladiště a dílny. Od počátku 20. století byl komplex obnovován a v roce 1963 se majitelem stala Národní galerie.

27. 2. 1497 (525 let)

„Král **Vladislav II. přijel** z Budína **do Prahy**, maje s sebou veliký počet lidu jízdného, velmi ozdobně od zlata, stříbra a perel připraveného... A tu král kostel sv. Víta na hradě pražském mnohými klenoty ozdobil.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 181)

KONEC

neplacené části

ČÍST DÁL
předplatitel